

HRVATSKI VOJNIK

Broj 88. Godina III. 2. lipnja 2006. www.hrvatski-vojniki.hr BESPLATNI PRIMJERAK

Samopouzđano, ponosno i uspravno,
baš kao i prije petnaest godina

€ 2,10 • CAD 3,00 • AUD 3,30 • USA 2,00 • CHF 3,50 • SIT 430,00 • SEK 17,00 • NOK 17,00 • DKK 15,50 • GBP 1,30

PRINTED IN CROATIA
ISSN 1330 - 500X
9 771330 500003

Zahvala

U prigodi obilježavanja 15. obljetnice OS RH zahvaljujem na svesrdnoj pomoći u organizaciji i provedbi: Gradu Zagrebu, HRT-u, ŠRC Jarun, NK "Zagrebu", Hrvatskom radiju, HEP-u, Zagrebačkim mažoretkinjama, Odbojkaškom savezu, ZET-u, djelatnicima MUP-a, udrugama proizašlim iz Domovinskog rata, građanima grada Zagreba i svima koji su na bilo koji način bili uključeni u ovu aktivnost.

Posebnu čestitku i zahvalu upućujem Organizacijskom odboru na čelu sa zamjenikom načelnika Glavnog stožera OS RH general pukovnikom Slavkom Barićem te Provedbenom odboru obilježavanja 15. obljetnice OS RH na čelu sa zamjenikom zapovjednika HKoV-a general pukovnikom Mladenom Kruljcem na najvišoj razini pripreme, organizacije i provedbe povjerene im zadaće.

*ministar obrane
Berislav Rončević*

Nakladnik:

MINISTARSTVO OBRANE REPUBLIKE HRVATSKE

Glavni urednik: Željko Stipanović

(zeljko.stipanovic@morh.hr)

Zamjenik glavnog urednika: Vesna Pintarić

(vesna.pintaric@morh.hr)

Zamjenik glavnog urednika za Internet:

Toma Vlašić (toma.vlasic@morh.hr)

Izvršni urednik: Mario Galić

(mario.galic@morh.hr)

Urednici rubrika: Marija Alvir

(marija.alvir@morh.hr), Domagoj Vlahović

Urednik fotografije: Tomislav Brandt

Novinari: Leida Parlov, Milenka Pervan Stipić

Fotografi: Davor Kirin, Dubravko Kovač

Grafička redakcija: Zvonimir Frank (urednik)

(zvonimir.frank@zg.htnet.hr), Ante Perković,

Predrag Belušić, Damir Bebek

Webmaster: Drago Kelemen (dragok@morh.hr)

Prijevod: Jasmina Pešek

Tajnica redakcije: Mila Badrić-Gelo

tel: 4568-041

Redaktor: Danica Pajić

Lektor: Lidija Bogišić

Korektor: Gordana Jelavić

Marketing i financije: Igor Vitanović

tel: 4568-699;

fax: 4551-852

Pretplata:

Inozemstvo: u korist: TISAK trgovačko d.d.

Slavonska avenija 2, 10 000 Zagreb

(za: Služba za odnose s javnošću i informira-

nje), devizni račun u Zagrebačkoj banci

30101-620-2500-3281060.

Tuzemstvo: u korist: TISAK trgovačko d.d.,

Slavonska avenija 2, 10 000 Zagreb, (za:

Služba za odnose s javnošću i informiranje),

žiroračun 2360000-1101321302 poziv na broj

165, cijena 280,00 kn godišnje, Molimo pret-

platnike da nakon uplate kopiju uplatnice

pošalju na adresu TISAK trgovačko d.d.

Slavonska avenija 2, 10 000 Zagreb.

AKD Tisak:

AKD Agencija za komercijalnu

djelatnost d.o.o., Zagreb, Savska 31

Naslov uredništva:

MORH

Služba za odnose s javnošću i informiranje, p.p.

252, 10002 Zagreb, Republika Hrvatska

<http://www.hrvatski-vojniki.hr>

E-mail: hrvajnik@morh.hr

Naklada: 6000 primjeraka

U članstvu Europskog udruženja vojnih novinara
(EMPA)

Rukopise, fotografije i ostali materijal ne vraćamo.
Copyright HRVATSKI VOJNIK, 2006.

Novinarski prilozi objavljeni u Hrvatskom vojniku nisu
službeni stav Ministarstva obrane RH

IZ SADRŽAJA

Svečano postrojavanje pripadnika Hrvatske vojske i policije na stadionu u Kranjčevićevoj u prigodi obilježavanja 15. obljetnice OSRH

“Jubilej koji obilježavamo je prije svega praznik vas koji ste bili ovdje i prije 15 godina, ali i sviju nas”, kazao je predsjednik Stjepan Mesić

Strana 4

Smotra starih vojnih vozila na Turnju

Cilj smotre i promenadne vožnje bio je obilazak važnih mjesta iz Domovinskog rata u Karlovačkoj županiji - da se ne zaboravi...

Strana 9

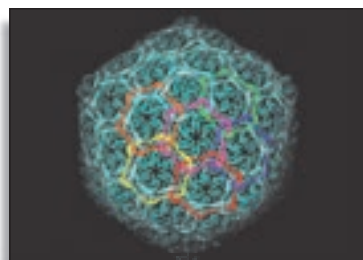
Proveden međunarodni tečaj vojnih promatrača UN-a

Vježba je bila vrlo atraktivna za goste promatrače te sasvim sigurno vrlo korisna za buduće promatrače, a naši su djelatnici SMVO-a još jednom pokazali da su spremni i za (ne)planirane teškoće

Strana 13

Biotehnološko oružje

Kad bismo prošlo stoljeće sagledali u svezi s globalnim sukobima i ratovima, prvo što bi nam palo na pamet su dva svjetska rata i sukobi na Bliskom istoku. Svaki od tih događaja imao je barem jednu specifičnost u vođenju ratovanja, uporabom znanstvenih izuma ili (vojne) tehnologije

Strana 20

Naslovnicu snimio Davor KIRIN

Svečano postrojavanje pripadnika Hrvatske vojske i policije na stadionu u Kranjčevićevoj u prigodi obilježavanja 15. obljetnice OSRH

Samopouzđano, ponosno i uspravno, baš kao i prije petnaest godina

“Jubilej koji obilježavamo je prije svega praznik vas koji ste bili ovdje i prije 15 godina, ali i sviju nas”, kazao je predsjednik Stjepan Mesić posebno podsjetivši na one koji su u tim povijesnim trenucima dali svoj doprinos a danas nisu mogli biti u ovom svečanom stroju...

— Domagoj VLAHOVIĆ, snimili Davor KIRIN, Tomislav BRANDT —

Nedjelja poslijepodne kasnog svibnja u Zagrebu obično nije vrijeme karakteristične metropolske poslovne jurnjave ili tradicionalnih hrvatskih rituala poput maratonskih kavica i šetnji. Još ako je temperatura visoka, čak i središte grada postaje učmalo. Tako je bilo i protekle nedjelje, 28. svibnja.

Sve dok se niste uputili Savskom prema popularnom Ciboninom tornju...

Već u tamošnjem prolazu mogli ste zamijetiti odore. Razine vrste hrvatskih vojnih ili mornaričkih odora. Ne samo aktualnih, naši mlađi čitatelji zasigurno neke nikada nisu ni vidjeli. U jednom trenutku biste prošli pokraj kakve mlade kadetkinje, da biste nekoliko metara dalje ugledali ozbiljno lice veterana kojega uspravno vojničko držanje, koje je u vojsci gotovo pa zarazno, nikada neće napustiti. Dakle, splet lica, splet odora i njihovih boja: maskirne,

maslinaste, sive, plave, mornaričke prugaste...

Naravno, sva ta iznenadna živost bila je posljedica proslave 15. obljetnice oružanih snaga Republike Hrvatske, i to na istom onom mjestu gdje su i osnovane: na stadionu NK “Zagreb” u Kranjčevićevoj ulici. Ne možemo odoljeti a da ne spomenemo kako je u gradu Zagrebu taj objekt u svojoj primarnoj, sportskoj funkciji uvijek bio i bit će u sjeni velikog maksimirskog zdanja, no zbog događaja prije točno petnaest godina riječ “Kranjčevićeva” za hrvatsku će povijest uvijek imati značaj koji niti jedan drugi objekt u Hrvatskoj neće imati.

Dakle, još prije ulaska na samu svečanost mogli ste steći određene dojmove, a najljepše je u okolici stadiona bilo vidjeti mnogo starih prijatelja koji su se opet sreli, i zastali u razgovoru o nekadašnjim vremenima. Svi znamo da im je tada bilo teško, ali nitko nije govorio s grčem ili tjesko-

bom. Neki još i danas rade u sustavu i obukli su svoju svečanu odoru koju i danas nose u određenim prilikama. Drugi su svoju pomno čuvanu odoru izvadili iz ormara, no takve niste mogli prepoznati, očito se nisu u njima osjećali neugodno. Jedino ako se izvrsno razumijete u oznake postrojbi, možda ste mogli primijetiti da neka od njih više ne postoji ili su u pričuvi.

Dobro, vrijeme je da se uputimo prema stadionu. Niže potpisani je jedan od onih koji često prolazi kraj Zagrebovog doma i s nevjericom promatra ruinirano stanje u koje je posljednjih godina pao ovaj objekt, smješten na možda i najatraktivnijoj gradskoj lokaciji. No, za proslavu dana OS slika je odjednom bila promijenjena. Doduše, "odjednom" je pogrešna riječ, u dnevnom tisku smo prije desetak dana

Ulazak ešalona oružanih snaga na stadion

južnije, ali nam je ipak približena putem videozida. Ovaj korisni tehnološki proizvod nije imao predaha: na njemu su se neprestano miješali prizori koji su snimljeni na is-

Izaslanstvo MORH-a na čelu s ministrom Rončevićem položilo je vijenac ispod središnjeg križa na Mirogoju u spomen na sve poginule branitelje

pročitati da Hrvatska vojska radi na uređenju Kranjčevićeve, no štura vijest nije nam mogla predočiti što je sve učinjeno. Pravo iznenađenje! Ne možemo reći da je stadion opet ono što je nekad bio (jer takvog ga i ne pamtimo), ali ugledali smo postavljene i oličene ograde i zidove, splet boja koje su činile državne zastave i grbovi, transparente s oznakama proslave, moderan videozid... Očito je da je citirana vijest zaista bila prekratka da opiše trud koji su organizatori i hrvatski vojnici uložili kako bi dan njihove najveće proslave bio obilježen dostojno.

Dakle, "koreografija" je bila izvrsna: stadion je bio uređen, došao je povelik broj gledatelja, došli su i svi najviši državni dužnosnici, organizator se vidljivo pobrinuo i za sitne detalje, poseban ukras dale su uvijek šarmantne Zagrebačke mažoretkinje... "Pretprogram" je bio posvećen glazbi, svojim izvedbama počastili su nas Maja Blagdan, Dražen Žanko, a i glazbenici Hrvatske vojske.

Ipak, ukupan je dojam ovisio o glavnom događaju: postrojavanju sadašnjih i bivših postrojbi oružanih snaga Republike Hrvatske. Ulazak ešalona najavljen je točno u 16:55 topničkom paljbom koja se čula s obale Save, nekoliko kilometara

Misa i koncert

Braniteljima sa zahvalnošću, domovini s ljubavlju

U povodu 15. obljetnice OSRH-a u zagrebačkoj crkvi sv. Katarine služena je misa koju je predvodio vojni biskup Juraj Jezerinac. U prigodnoj je propovijedi podsjetio na jedinstvo i slogu hrvatskog naroda u trenutku agresije na Hrvatsku. "Bili smo u svakom pogledu 'jedno srce i jedna duša' i zato smo iz strateški nepovoljnijeg stanja mogli izići kao pobjednici", zaključio je, poručivši da nam je upravo takvo jedinstvo svakodnevno potrebno, napose danas, kad sve više jača mentalitet suprotan kršćanskim vrijednostima. "Dok se sjećamo utemeljenja oružanih snaga

Republike Hrvatske, ponovno moramo ustvrditi da one nisu stvorene s nakanom da osvajaju tuđe nego da brane vlastitu zemlju i da onemogućie tragedije poput Vukovara i Škabrnje na teritoriju RH", rekao je vojni ordinarij, prisjetivši se riječi prvog hrvatskog predsjednika da bi naši branitelji radije umrli poput Zrinskog i Frankopana negoli trpjeli neslobodu. "Zahvaljujemo Bogu za sve dobro koje ste učinili za domovinu Hrvatsku", istaknuo je biskup Jezerinac u svom obraćanju hrvatskim braniteljima, zaključivši da je krunica, kao njihovo najjače "oružje", svojevrsni simbol Domovinskog rata, te im je poručio: "Ostanite i danas i sutra, dragi branitelji, ono što ste jučer bili. Trebat ćete i u miru, baš kao u ratu, i dalje pobjeđivati mnoge ljudske slabosti." Najavivši duhovni preustroj u kojem nas, kako je rekao, čeka borba za istinu i pravdu, nadahnutu propovijed završio je riječima: "S Božjom pomoći i zagovorom Gospe Velikoga Hrvatskog Krsnog Zavjeta pobijedit ćemo ponovno u slozi i ljubavi - za dostojan život i mir u ovoj našoj zajedničkoj, slobodnoj i samostalnoj hrvatskoj državi."

Nakon misnog slavlja visoki gosti i uzvanici uputili su se na središnji zagrebački trg, Trg bana Jelačića, gdje je potom održan koncert Orkestra HV-a i Klope HRM-a "Sveti Juraj" na kojemu su naše glazbene snage predstavile zajednički nosač zvuka simboličnog naziva "Domovini s ljubavlju" izdan u povodu slavljenog jubileja.

M. ALVIR

U svečanom stroju bili su i sudionici s povijesnog postrojavanja 1991.

tom mjestu prije 15 godina s onim aktualnim, a bili su prikazivani i kadrovi spota "Domovini vjeran", jednog od proizvoda Odjela hrvatskih vojnih glasila na koji smo vrlo ponosni. Uz ritmove poznate koračnice "Mi smo garda Hrvatska" isprva je na travnjak iz smjera Kranjčevićeve ulice zakoračilo 183-oje kadeta, kadetkinja i ročnika, svatko s jednom ratnom zastavom u ruci, uz komentar "sinovi branitelja nose stjegove pod kojima su se borili njihovi očevi".

Slijedili su ešaloni sastavljeni od pripadnika pristožernih postrojbi GSOS-a RH, ZiO-a, "kolega po oružju" iz MUP-a, *Tigrova*, *Gromova*, 3. GOMB, 4. GBR, HRM-a, HRZ-a i PZO-a... Dakle, svi koji su stupali u ešalonima bili su aktivni pripadnici aktivnih postrojbi... Svaki ešalon bio je posebno predstavljen, njegov sastav, povijest, aktualni trenutak, buduće zadaće... Naravno, svi su dobili i odgovarajući pljesak publike. Ipak, dlanovi su počeli doslovce bridjeti nakon što su s osobitim ushitom, na kraju na travnjak stupili ešaloni sastavljeni od pripadnika ratnih postrojbi, "ljudi koji su sanjajući slobodnu domovinu ispitali najsvjetlije stranice njezine povijesti". Ušli su koračajući samopouzdanom, ponosno i uspravno, baš kao što su to mnogi od njih učinili i prije petnaest godina. Samo što su onda znali da uskoro neće imati vremena za predstavljanje i ešalone, čekao ih je mnogo važniji i opasniji posao...

Nakon što je postrojavanje završilo, zapovjednik Provedbenog stožera proslave general pukovnik Mladen Kruljac podnio je prijavak predsjedniku Republike Stjepanu Mesiću. Nakon što je vrhovni zapovjednik obavio pregled postrojbi, došao je red i na govore najviših dužnosnika.

Načelnik GSOS-a RH general zbora Josip Lucić postupio je kao dobar domaćin, što je na neki način i bio. Neke je pozdravio poimenice, neke u skupinama, ali zapravo je pozdravio sve nazočne. Pritom je i čestitao svojim vojnicima veliku obljetnicu oružanih snaga. U skladu s velikim ratnim zaslugama "pionira" OSRH, pripadnika MUP-a, nazočnima se obratio i čelnik njihovog Ministarstva Ivica Kirin. U svojem se govoru osvrnuo i na vrijeme još prije povijesnog postrojavanja, 1990. godine i prve polovice 1991., kada su hrvatski interesi, koje je trebalo štititi oružjem, bili isključivo na teretu pripadnika MUP-a. Ministar obrane Berislav Rončević istaknuo je važnost OSRH u Domovinskom ratu, koji je bio jedan od najvećih faktora naše ukupne pobjede. Ipak, osim što nas je podsjetio na slavnu prošlost, ministar Rončević se osvrnuo i na mirnodopsko razdoblje, aktualni trenutak, reformu i reorganiza-

ciju MORH-a i OS RH, a i na poslove koji čekaju u budućnosti, ponajprije one koji se tiču ulaska u NATO. Podsjetio je da je "današnji dan i Dan HKoV-a, koji će i u budućnosti činiti najveći dio OSRH". Među završnim riječima ističe se tvrdnja da građani RH i danas "mogu biti sigurni u hrvatski obrambeni sustav koji je spreman odgovoriti svim izazovima koji se pred njega postavljaju".

Predsjednik Vlade dr. Ivo Sanader također je podsjetio na isti datum i isto mjesto prije 15 godina: "Naoružana odlučnošću i jedinstvom naroda Hrvatska je s ovog mjesta krenula putem slobode", no i zaključio da "danas ovdje stoji moderna i snažna vojska demokratske i europske Hrvatske, jedna od najmlađih u Europi, ali i najcjenjenijih, jer riječ je o pobjedničkoj vojsci". Prvi čovjek Sabora RH Vladimir Šeks je podsjetio da je tadašnje osnivanje OSRH "bilo doista povijesni čin u povijesnom danu. Hrvatski državni vrh je tada procijenio da obrana države neće biti moguća bez stvaranja Hrvatske vojske".

Završne riječi pripale su predsjedniku Mesiću, koji je, podsjećajući na povijest, osobito pozdravio ljude koji su se i tada postrojili pred njegovim prethodnikom, prvim hrvatskim predsjednikom dr. Franjom Tuđmanom: "Jubilej što ga obilježavamo je prije svega praznik vas koji ste bili ovdje i prije 15 godina, ali i svijju nas". Osim tog podsjećanja, Predsjednik je govorio i o aktualnom hrvatskom trenutku i strateškim ciljevima, a izdvojio je i ulaz u Sjevernoatlantski savez, jer "NATO i Europska unija nisu konkurentni, oni dijele iste demokratske standarde".

Sama završnica bila je pozdravljena toplim pljeskom svih nazočnih. Nije bio topao samo zbog vremena koje je cijelo vrijeme bilo sunčano, nego zbog opće atmosfere i zadovoljstva viđenim. Proslava u Kranjčevićevoj nije bila kopija velikog postrojavanja od prije petnaest godina. Tako nešto događa se samo jednom i nije to moguće ponoviti. No, to nije bila namjera. Prije svega, bila je ovo prigoda da se podsjetimo na svijetle povijesne trenutke u kojima je izrasla današnja Lijepa Naša, da pozdravimo one koji su u tim povijesnim trenucima dali svoj doprinos, a osobito da se sjetimo onih koji te lijepe i sunčane nedjelje nisu mogli opet odjenuti odoru i uputiti se u Kranjčevićevu... ■

Sama završnica bila je pozdravljena toplim pljeskom svih nazočnih. Nije bio topao samo zbog vremena koje je cijelo vrijeme bilo sunčano, nego zbog opće atmosfere i zadovoljstva viđenim. Proslava u Kranjčevićevoj nije bila kopija velikog postrojavanja od prije petnaest godina. Tako nešto događa se samo jednom i nije to moguće ponoviti. No, to nije bila namjera. Prije svega, bila je ovo prigoda da se podsjetimo na svijetle povijesne trenutke u kojima je izrasla današnja Lijepa Naša, da pozdravimo one koji su u tim povijesnim trenucima dali svoj doprinos, a osobito da se sjetimo onih koji te lijepe i sunčane nedjelje nisu mogli opet odjenuti odoru i uputiti se u Kranjčevićevu... ■

Svi najviši vojni i civilni dužnosnici uveličali su 15. obljetnicu OSRH

Letački program i TT zbor na Jarunu

Da nije bilo branitelja, ni Hrvatska ne bi bila međunarodno priznata

ŠRC Jarun je i ovog nedjeljnog poslijepodneva vrvio namjernim posjetiteljima ili pak slučajnim šetačima koji su mogli uživati u prigodnom letačkom programu pripadnika HRZ-a, prikaznim vježbama vojnih postrojbi ili pak razgledati taktičko-tehnički zbor naoružanja i opreme postrojbi OSRH i MUP-a. Nakon "vatrenog" MIG-a koji je u nekoliko brišućih letova proparao jarunsko nebo, prikazana je vježba izvlačenja ronilaca mrežom iz Jarunskog jezera i borbenog spašavanja, a potom je akro-skupina HRZ-a u kratkom letačkom programu oduševila svojim zračnim akrobacijama. Letački program pratili su visoki civilni i vojni uzvanici među kojima su bili i predsjednik RH Stjepan Mesić, predsjednik Hrvatskog sabora Vladimir Šeks te premijer Ivo Sanader, a zatim su razgledali i TT zbor opreme i naoružanja.

Dojmljivim riječima prisutnima se potom obratio predsjednik Stjepan Mesić istaknuvši kako je riječ o obljetnici na koju s pravom možemo biti ponosni jer smo, kako je kazao, ni od čega stvorili vojsku koja je obranila Hrvatsku. "Za to su najzaslužniji oni koji su položili svoje ži-

da je Hrvatska spremna i sposobna sama se obraniti te da zna sama rješavati svoje probleme i da sama može zaustaviti agresora. Da nije bilo oružanih snaga, da nije bilo naših branitelja, da nije bilo hrabrih hrvatskih sinova, ni Hrvatska ne bi bila priznata", kazao je premijer Sanader, dodajući kako u međunarodnoj afirmaciji zemlje sudjeluju i hrvatske oružane snage, te je na kraju uputio čestitke svima koji su obnašali i danas obnašaju časnu dužnost i služe domovini u oružanim snagama.

Zahvaljujući im što su uveličali tu važnu obljetnicu hrvatskih oružanih snaga, te za njihov doprinos u razvoju i potpori OSRH, ministar obrane Berislav Rončević je predsjednicima Republike i Sabora te premijeru uručio prigodan dar - hrvatski samokres.

V. PINTARIĆ

vote i njih se uvijek sa zahvalnošću sjećamo", kazao je Predsjednik pohvalivši sve i zahvalivši svima koji su pridonijeli da je Hrvatska vojska danas kompatibilna s vojskama zemalja EU-a i NATO saveza. Hrvatska želi ući u te integracije i za to ima osnova, istaknuo je predsjednik Mesić.

Predsjednik Hrvatskog sabora Vladimir Šeks istaknuo je kako sve političke pobjede kojima je tražirana hrvatska samostalnost, neovisnost i suverenost ne bi mogle biti provedene da nije bilo pobjedničke Hrvatske vojske i redarstva. "Bez Hrvatske vojske i naših oružanih snaga ne bi bilo ni slobodne Hrvatske ni hrvatske državnosti", kazao je Šeks upućujući čestitke u ime Hrvatskog sabora.

Dijeleći isto mišljenje i premijer Ivo Sanader se osvrnuo na povijesne političke odluke i agresiju na Hrvatsku podsjetivši pri tome na trenutak kada je međunarodna zajednica donijela odluku o priznanju Hrvatske, a to je bilo "tek onda kada je vidjela

Hrvatski samokres kao zahvala za pruženu potporu OSRH

Svečani koncert Orkestra Hrvatske vojske

snimio D. KIRIN

U Koncertnoj dvorani "Vatroslav Lisinski" 27. svibnja održan je svečani koncert Orkestra Hrvatske vojske povodom obilježavanja 15. obljetnice oružanih snaga RH.

Koncert je održan u organizaciji Ministarstva obrane RH i Glavnog stožera OSRH. Nakon pozdrava svim posjetiteljima i velikodostojnicima, Orkestar HV-a odsvirao je hrvatsku himnu. Minutom šutnje nazočni su potom odali počast svim poginulim i nestalim hrvatskim braniteljima.

Na pozornicu je tada stupio načelnik Glavnog stožera OSRH general zbora Josip Lucić i obratio se predsjedniku Hrvatskog sabora Vladimiru Šeksu, ministru obrane Berislavu

Rončeviću, kao i ministru unutarnjih poslova Kirinu te svim bivšim i sadašnjim dužnosnicima. General Lucić podsjetio nas je na 1300 godina prepoznatljive povijesti hrvatske državnosti koje su nas dovele do ostvarenja samostalne i slobodne hrvatske države. U vjekovnoj borbi hrvatski narod i njegove predvodnike vodili su vjera, politička misao i snažno vodstvo u težnji da se ostvari san o slobodi i neovisnosti hrvatskoga naroda u vlastitoj državi. U važnim trenucima stvaranja hrvatske države rukovodstvo hrvatske države postupalo je razumno i svrhovito, ne samo prilagođeno okolnostima, već i protiv njih, pa je tako Hrvatska vojska krenula prvo iz policijskih postrojbi i katkada improviziranih obrambenih jedinica narodne zaštite, do Zbora narodne garde kao osnovnog vrutka iz kojeg se izlila sposobnost, snaga i umješnost u stvaranju prvih postrojbi Hrvatske vojske.

Stvorene u pravim, a ne fiktivnim sukobima i borbama s neprijateljem, postrojbe Hrvatske vojske i policije danas su u toj mjeri suvremene i podobne braniti mir i slobodu da djeluju ne samo unutar naših granica već i u sklopu postrojbi UN-a i izvan njih.

Nakon uvodnog svečanog govora prikazan je spot - kratak ali impresivan o nastanku Hrvatske vojske pod nazivom "Domovini vjeran".

Nakon svečanih uvodnih trenutaka počela je izvedba djela Carla Orffa: "Carmina Burana" kojom je pod dirigentskim vodstvom Tomislava Fačinića uz Katedralni zbor iz Graza i zbor Cantores Sancti Marci, te soliste Margaretu Klojučar, Alexandra Puhlera i Svetu Matošića Komnenovića, i naravno uz veličanstveni i bogati zvuk Orkestra Hrvatske vojske izveo svečani koncert povodom 15. obljetnice OSRH.

M. VUKOVOJAC

Izložba slika "Povratak ravnici"

U Galeriji MORHA - a "Zvonimir" 24. svibnja bilo je svečano otvorenje izložbe slika pod nazivom "Povratak ravnici".

Autor je general pukovnik u mirovini Franjo Feldi, koji se, što je manje poznato, već više od četiri desetljeća bavi i likovnim radom. Na ovoj retrospektivnoj izložbi u prigodi 45 godina njegove slikarske djelatnosti (1960. - 2005.) autor je izložio tridesetak ulja na platnu, crteža, akvarela, tempera i grafika (u odabiru likovnog kritičara Milana Ilića) s tematikom pretežno iz njegove srijemske ravnice. Prema autorovoj želji, gosti izlagači na izložbi su brigadir Ivan Zelić i brigadir u mirovini Eduard Butjer. Svečanost otvorenja glazbenim ugođajem obogatila je harfistica Marija Mlinar.

Izložba je organizirana u povodu obilježavanja 15. obljetnice OSRH 28. svibnja, te je tako bila svojevrsan uvod u ovogodišnju trodnevnu svečanost, a otvorio ju je ministar obrane Berislav Rončević.

Kao što je pozdravljajući prisutne uzvanike prof. Zrinka Pillauer - Marić istaknula, ovo nije samo još jedna od izložaba u nizu koje se ostvaruju u prostoru Galerije iz jednostavnog razloga što umjetnik nije cijeli život proveo slikajući, nego je bio general pukovnik HV-a.

Ono što je najvažnije u ovoj začudnoj priči, kao što je istaknuo i sam likovni kritičar Milan Ilić, uspješna vojnička karijera nije Franju Feldija spriječila da se u slobodno vrijeme bavi slikarstvom. Doista rijetko se događa da jedan čovjek tako uspješno živi dva paralelna života. Slikarstvo nije utjecalo na korektno obavljanje vojničkih zadaća. Budući da je ovo prvi pokušaj ozbiljnog prikaza autorovog

snimio T. BRANDT

slikarskog opusa od 1960. do 2005. godine, jasno je da je Franjo Feldi prvo i osnovno pejzažist. Tijekom Domovinskog rata autor nije htio naslikati ni jednu sliku osim požara ravnice. Tada nastaje slika "Požar u ravnici".

Osim iznimnog rada general pukovnika Franje Feldija, gledatelji su mogli uživati u recitacijama pjesnika Arsena Dedića, koji je uz glazbenu pratnju Marije Mlinar na harfi također podsjetio da je umjetnost toliko raznovrsna i bogata izražajem pa su se pjesme poput Majka hrabrost i Odlaze dječaci savršeno uklopile u večer nabijenu emocijama.

Ministar obrane tada je otvorio izložbu riječima da je pojava generala koji je i slikar neuobičajena i blagotvorna te da bi se i drugi djelatnici HV-a trebali ugledati na život i djelo Franje Feldija.

Jednostavno rečeno: neobična večer puna boja, glazbe, kao i prigodan izbor riječi, bili su najbolji početak obilježavanja 15. obljetnice OSRH.

M. VUKOVOJAC

U prigodi 15. obljetnice OSRH

Smotra starih vojnih vozila na Turnju

Cilj smotre i promenadne vožnje bio je obilazak važnih mjesta iz Domovinskog rata u Karlovačkoj županiji - da se ne zaboravi...

— Milenka PERVAN STIPIĆ —

Na izlazu iz Karlovca, državnom cestom D1 prema jugu, na su-toku rijeka Korane i Mrežnice smjestio se Turanj, nadaleko poznat zbog razaranja u Domovinskom ratu, jer je bio borbena crta razgraničenja odakle se branio Karlovac. Turanj je nastao 1580., kada su vlasti austrijske monarhije izgradile stražarsku utvrdu kao predobranu karlovačke tvrđave. U vrijeme Domovinskog rata tu je bilo i Zapovjedništvo obrane Karlovca. U toj bivšoj utvrdi, koju danas čine četiri ruševne zgrade, nalazi se manji dio muzejske zbirke naoružanja Domovinskog rata, primjerice srušeni MiG- 21 JNA, tenkovi i druga vojna borbena vozila.

Povodom 15. obljetnice OS-a u organizaciji Odbora za ustrojavanje Muzejske zbirke naoružanja Domovinskog rata Karlovačke županije održana je 4. smotra starih vojnih vozila. U prostoru Muzejske zbirke izloženo je 31 vojno vozilo i 12 motocikala rabljenih u Domovinskom ratu, koji su danas u vlasništvu pojedinaca iz Karlovačke županije i Veteran kluba - 91 iz Lučkog. Vlasnici vozila, uglavnom odjeveni u vojne odore iz razdoblja iz kojeg je motorno vozilo, s ponosom su pokazivali svoje ljubimce. Bila su tu terenska vojna vozila džipovi iz 1943. i 1947., zatim

najstarije vozilo na izložbi bijeli kamion James iz 1940., nekoliko poznatih Lada Niva kao i Zastavnih terenskih vozila; našao se tu i jedan Land Rover Defender, a ponosni vlasnik "svemogućeg" terenca Pinzgauera, Puchova vozila iz 1977. mamio je uzdahe kod branitelja oživljavajući sjećanja na vojne akcije u kojima je on bio nezaobilazan. Moglo se tu vidjeti i

Povorka vozila obilazila je važna mjesta iz Domovinskog rata vozeći od Turnja uzduž bojišta do slunjskog poligona

nekoliko VW-ova, tzv. narodnih vojnih vozila iz 1976., no, kao i na svakoj izložbi vozila, najuočljiviji su bili motocikli i njihovi vlasnici. Odjeveni u kombinezone i jakne sivoprjave (nezamjetne) boje iz vremena rata ti 45-godišnji motociklisti pokazivali su svoje ljubimce raznih marki - MOTO GUZZI, BMW, MZ. Bili su to branitelji u tekličkoj službi koji su tijekom Domovinskog rata kao pripadnici vojne policije raznosili najpovjerljivije obavijesti zapovjednicima na bojištu kad to nije bilo moguće radiovezom. Nakon prigodnog programa, otvaranja smotre i obraćanja župana Karlovačke županije Ivice Horvata i voditelja smotre umirovljenog brigadira Dubravka Halovanića, postrojena povorka vozila krenula je u obilazak važnih mjesta iz Domovinskog rata, vozeći od Turnja do središta grada, gdje se kratko zaustavila, pa dalje poprečnom cestom uzduž bojišta do slunjskog poligona. U mjestima Belaj, Siča, Kurjevac, Primišlje i Slunj kolona se zaustavljala da bi na spomenicima za-

palila svijeće i odala počast žrtvama II. svj. rata i poraća, braniteljima i civilnim žrtvama Domovinskog rata ili pak na ključnim mjestima uzduž bojišnice saslu-

šala kratko izlaganje sudionika akcija na tom području. Vidjeli smo i sela Lučica i Siča uz Koranu, gdje je bila crta razgraničenja još iz doba "balvan revolucije" i gdje su bile prve napadajne zadaće HV-a od 24. do 26. studenog 1991. To se područje naziva vratom Hrvatske, jer je to najuži dio RH - samo 60 km prostora između BiH i Slovenije. Popeli smo se i na uzvisinu Primišlje, odakle je i "povučena" akcija Oluja, o čemu je izlagao jedan od sudionika, umirovljeni satnik Ante Palijan iz 14. dp Slunj. Nakon obilaska slunjskog poligona i vrela Mrežnice kolona se na povratku zaustavila u Slunju, gdje su nas dočekali predstavnici gradskih vlasti te dekan Slunjskog dekanata mons. Mile Pecić, koji je, moleći na spomeniku u središtu grada, istaknuo da narod koji čuva svoje spomenike zaslužuje poštovanje. Od voditelja smotre Dubravka Halovanića, bez čijeg entuzijazma ove akcije ne bi bilo, saznali smo kako je cilj smotre i promenadne vožnje obilazak važnih mjesta iz Domovinskog rata u Karlovačkoj županiji - da se ne zaboravi. ■

U mjestima Belaj, Siča, Kurjevac, Primišlje i Slunj kolona se zaustavljala da bi na spomenicima zapalila svijeće i odala počast žrtvama

Dan promaknuća i pohvala

U MORH-u je 26. svibnja održana svečanost uručivanja promaknuća, nagrada i pohvala djelatnicima GSOS-a, a prigodom proslave 15. obljetnice OS RH i Dana HKoV-a.

Prvi dio svečanosti bio je u Predsjedničkim dvorima kada je predsjednik RH Stjepan Mesić uručio promaknuća najvišim časnicima, kao i državna odlikovanja, njih 36. Najviše odlikovanje dobio je načelnik GSOS-a general zbora Josip Lucić, Velered kralja Petra Krešimira IV. s lentom i Danicom. Među promaknutima ističemo tri nova brigadna generala Hrvatske vojske: Vladu Bagarića, Pavla Krpana i Franu Tomičića.

Svečano je bilo i u Domu OSRH

"Zvonimir". Svečanosti su nazočili ministar Berislav Rončević, državni tajnik Mate Raboteg, vojni ordinarij msgr. Juraj Jezerinac, te drugi visoki predstavnici MORH-a i OS RH. U svim govorima bile su prisutne prigodne riječi povodom nadolazeće proslave 15. obljetnice OSRH, uz čestitke svim promaknutima i pohvaljenima. Nakon što su pročitana sva promaknuta i nagrađena imena, brojke su sljedeće: GSOS RH ima 8 novih brigadira, po jednog kapetana bojnog broda i kapetana fregate, 6 pukovnika, 35 bojnika, 16 satnika, 6 natporučnika te tri poručnika. Također, načelnik GSOS-a RH svojim odlukama pro-

snimio T. BRANDT

maknuo je u viši čin 354 dočasnika te dodijelio prvi dočasnički čin za 23 djelatne osobe. Zapovjednici granskih zapovjedništava svojim odlukama promaknuli su u viši čin 199 dočasnika i 110 vojnika te dodijelili prve dočasničke činove za 130 djelatnih osoba. Također, od raznih visokih dužnosnika djelatnici su dobili i niz pohvala, nagrada i priznanja. Na kraju ceremonije u ime svih promaknutih i nagrađenih visokim dužnosnicima zahvalio se brigadni general Drago Matanović.

D.V.

snimio T. BRANDT

Sastanak s predstavnicima sindikata

U MORH-u je 26. svibnja održan sastanak ministra obrane Berislava Rončevića s najvišim predstavnicima sva tri relevantna sindikata djelatnika MORH-a: Sindikata državnih i lokalnih službenika i namještenika, Samostal-

nog sindikata djelatnika u zrakoplovstvu te Sindikata vojnih službenika i namještenika.

Ministar Rončević razgovarao je s predstavnicima sindikata o dugoročnom planu razvoja oružanih snaga, određivanju posrednika u skladu sa Zakonom o državnim službenicima i izmjenama u zakonskim regulativama u obrani. Pomoćnik ministra za obrambenu politiku Igor

Pokaz predstavio je plan kao proces tranzicije oružanih snaga do zacrtane strukture djelatnih vojnih osoba, pripadnika ugovorne pričuve i dragovoljnih ročnika, te civila u sustavu potpore. Razgovaralo se o potrebi stimuliranja vojničkog poziva u budućnosti, predviđenom rastu plaća od 3% iznad inflacije u idućih deset godina i drugim beneficijama. Također je istaknuta važnost ulaganja u infrastrukturu, s naglaskom na poboljšanje uvjeta smještaja. General pukovnik Slavko Barić istaknuo je da će se u budućnosti sve što nije primarna vojna zadaća obavljati kroz angažiranje vanjskih poslužitelja. Ministar Rončević je istaknuo kako prvom fazom smanjenja upravnog aparata nisu obuhvaćene uprave i uredi za obranu, koji će na red doći u sljedeće tri godine. Istaknuo je i da nema uklanjanja vojnog roka, nego da će se on zamrznuti, a ukoliko dođe do ugroze, da će se institut vojne obveze obnoviti.

OJI

Ministar obrane u zagrebačkoj džamiji

U povodu 15. obljetnice OSRH Islamski centar Zagreb organizirao je 26. svibnja u zagrebačkoj džamiji molitvu u spomen na poginule branitelje Domovinskog rata, kojoj su nazočili ministar obrane Berislav Rončević i njegov pomoćnik za ljudske resurse Željko Goršić.

Tom prigodom primio ih je predsjednik Mešihata Islamske zajednice u Hrvatskoj muftija Ševko ef. Omerbašić, te je izrazio zadovoljstvo što je pripadnicima hrvatskih oružanih snaga muslimanske vjeroispovijesti omogućeno prakticiranje vjere u skladu s ne-

davno potpisanim sporazumom MORH-a i Islamske zajednice u Hrvatskoj, ističući kako je to jedinstven primjer u Europi. Napomenuvši da je ponosan što je prvi ministar obrane koji je posjetio zagrebačku džamiju, Rončević je izrazio zahvalnost na uključivanju Islamske zajednice u obilježavanje 15. obljetnice OSRH-a te je istaknuo da je MORH i dalje spreman na suradnju.

Predsjednik Udruge Bošnjaka branitelja iz Domovinskog rata Hamdija Malić istaknuo je tom prigodom da je u obrani Hrvatske sudjelovalo oko

snimio D. KIRIN

25 tisuća Bošnjaka, od kojih 10-ak tisuća iz BIH, 780 ih je poginulo u Domovinskom ratu, a njima u spomen ove će godine kod džamije biti podignut spomenik.

M. ALVIR

Sedmi sastanak radne skupine projekta CBSC

Učinkovito hrvatsko predsjedavanje

“Hrvatska vrlo učinkovito provodi svoju vodeću ulogu u posljednjih godinu i pol dana. Donijela je jednu novu "iskru" i nove pravce u Radnu skupinu”, istaknuo je dr. Harlan Strauss, ravnatelj Međunarodnog programa za sprječavanje širenja oružja za masovno uništenje pri Ministarstvu obrane SAD-a

— Domagoj VLAHOVIĆ, snimio Davor KIRIN —

Već u nekoliko navrata čitatelji Hrvatskog vojnika imali su prilike pratiti razvoj projekta CBSC, jednog od najvažnijih pokrenutih u sklopu SEDM procesa. Podsjetimo, riječ je o zajedničkom razvoju obrambeno-vojne potpore sprječavanju širenja oružja za masovno uništenje, kontrole granica i borbe protiv terorizma u kojem sudjeluju sve članice SEDM-a: Hrvatska, Albanija, Bugarska, Grčka, Mađarska, Makedonija, Rumunjska, Slovenija, Turska, Ukrajina i SAD. Za Hrvatsku je projekt poprimio još veću važnost nakon što je u prosincu 2004. preuzela predsjedavajuće mjesto u Radnoj skupini projekta, a tijekom predsjedavanja održana su dva stručna sastanka Radne skupine i jedna radionica, koji su rezultirali usvajanjem niza različitih mjera i preporuka.

Najnoviji, sedmi sastanak Radne skupine održan je 22. i 23. svibnja u zagrebačkom hotelu Sheraton. Otvorio ga je načelnik MORH-ove Službe za međunarodnu obrambenu suradnju Davor Čutić, iskazavši zadovoljstvo dosadašnjim učincima do kojih je doveo projekt CBSC. Istaknuo je da je CBSC jedinstven u svijetu i da su zemlje SEDM-a prva skupina država koje nastoje približiti svoje zakone i parlamentarne procese radi borbe protiv terorizma.

Teme koje je obuhvaćao sedmi sastanak obuhvaćale su pregled razvoja aktivnosti koje su inicirane na prethodnom, šestom sastanku, zatim odnos ministarskog vijeća SEDM-a prema budućim inicijativama radne skupine CBSC-a, a SEDM države su pripremile i dostavile popise svojih nacionalnih zakona i zakonskih propisa u svezi s CBSC problematikom, uključujući i zakone i zakonske propise koji se odnose na kontrolu izvoza, a koji bi se trebali u buduću dopunjavati redovito s novim izmjenama i dopunama. Tijekom sastanka istaknuta je potreba uključivanja u buduću rad CBSC Radne skupine stručnjaka za zakonodavstvo iz MO-a i parlamenata SEDM nacija, a koji bi sve prikupljene zakone i zakonske propise pregledali i utvrdili bitne razlike i neusklađenosti, koje bi se predložile za daljnje usklađivanje. Održana je prezentacija RACVIAC-a, - "Doprinos RACVIAC-a unapređenju sigurnosti u jugoistočnoj Europi", a predstavljena je i vojna vježba "ARIEX 2006", koja je u Hrvatskoj održana prije dva mjeseca i čiji se sadržaj odnosio upravo na okolnosti koje su predmet rada CBSC Radne skupine.

■ *Zemlje SEDM-a su prva skupina država koje nastoje približiti svoje zakone i parlamentarne procese radi borbe protiv terorizma, istaknuto je na sastanku kojem je nazočio i dr. Harlan Strauss*

Ovako bogat sadržaj sastanka, a time i velik broj inicijativa koje Radna skupina poduzima, svakako su i posljedica hrvatskog predsjedavanja, na čelu s predsjedateljem CBSC Radne skupine pukovnikom Slavkom Bokanom iz

MORH-ove Službe za obrambenu politiku i planiranje. S time se složio i američki predstavnik doktor Harlan Strauss, inače ravnatelj Međunarodnog programa za sprječavanje širenja oružja za masovno uništenje pri Ministarstvu obrane SAD-a.

“Moram reći da Hrvatska vrlo učinkovito provodi svoju vodeću ulogu u posljednjih godinu i pol dana. Donijela je jednu novu "iskru" i nove pravce u Radnu skupinu. Primjer je upravo hrvatska organizacija međunarodne vježbe "ARIEX 2006", u čijoj se izvedbi i organizaciji Hrvatska koordinirala i sa zaključcima donesenim u sklopu SEDM-a. Pod predsjedanjem Hrvatske uspostavljena su i neka nova polazišta za Radnu skupinu. Nešto vrlo važno je i uspostavljanje onoga što zovemo "Dubrovački dijalog", u kolovozu 2005. Tada smo okupili parlamentarne čelnike članica SEDM-a koji su raspravljali o zakonima koji se tiču neširenja oružja za masovno uništavanje, kontrolu granica i borbu protiv terorizma. Tada je započelo pronalaženje načina za racionalizaciju i usklađivanje tih zakona. "Iako smo u tome zapravo još na početku, nadamo se da ćemo se pod hrvatskim vodstvom pomaknuti još dalje u tom smjeru", rekao je Strauss za Hrvatski vojnik. ■

Tim časnika i dočasnika (OMLT) u Združenom multinacionalnom središtu za spremnost

Hrvatski OMLT na obuci

Od 20. travnja do 15. svibnja tim časnika i dočasnika (OMLT) poslan je u Združeno multinacionalno središte za spremnost JMRC (Joint Multinational Readiness Centre), gdje je nastavlja s obukom i osposobljavanjem za zadaću u sklopu ISAF-a: obuka i mentorstvo snaga Afganistanske narodne vojske

Milan MALEŠ, snimio Sendi RADIĆ

Zapovjedništvo HKoV-a intenzivno je prišlo odabiru ljudi, priprema te obuci timova i drugih snaga za nove zadaće u misiji međunarodne sigurnosne pomoći ISAF, koja djeluje u sklopu Sjevernoatlantskog saveza, ali odvojeno od koalicijskih snaga. U misiju ISAF tijekom travnja ove godine već je poslan tim dočasnika koji će djelovati u sastavu operativno-mentorskoga tima za vezu OMLT (Operational Mentor and Liaison Team) zajedno s oružanim snagama SR Njemačke. OMLT je element ISAF-a i kao takav nastavlja posao koji je nedavno vodila američka vojska, a zadužen je za ustrojavanje, opremanje i u najvećoj mjeri za obučavanje Afganistanske narodne vojske. Časnici i dočasnici koji ulaze u sastav hrvatskoga OMLT-a prošli su vrlo zahtjevnu selekciju, a u tijeku je provedba niza obuka u kojima će usvojiti potrebna znanja i vještine za zahtjevne dužnosti koje će obnašati. Od pripadnika OMLT-a uz vojna znanja traži se i sposobnost metodike prenošenja vojnih operativnih znanja i vještina, za što prije svega moraju posjedovati odgovarajuću razinu poznavanja engleskoga jezika.

Osim edukacij-

ske-obučne funkcije OMLT je i operativni element ISAF-a. Dakle, ako za obuku i uvježbavanje Afganistanske narodne vojske nisu potrebna velika vojna znanja i vještine pripadnika OMLT-a, ta velika vojna znanja i vještine nužne su kako bi OMLT mogao obnašati i operativnu funkciju u sklopu NATO-ove operacije i prema NATO-ovim procedurama.

Časnici i dočasnici koji ulaze u sastav HRV OMLT prošli su namjensku obuku u organizaciji Zapovjedništva HKoV-a od 10. do 29. travnja 2006., u koju su se uključili najkompetentniji predstavnici zapovjedništava i postrojbice OS RH. Od 20. travnja do 15. svibnja tim časnika i dočasnika (OMLT) poslan je u Združeno multinacionalno središte za spremnost JMRC (Joint Multinational Readiness Centre) u Hohenfelsu u Njemačkoj, gdje je nastavio s obukom i osposobljavanjem za zadaću u sklopu ISAF-a: obuka i mentorstvo snaga Afganistanske narodne vojske. JMCR jedno je od najmodernijih obučnih središta u kojemu predstavnici Sjevernoatlantskoga saveza planski i namjenski osposobljavaju snage koje idu u misiju ISAF.

Osim hrvatskoga

Obuka je bila izazovna i realistična, a u njoj su primjenjivana najsuvremenija sredstva, kao što je sustav MILES, suvremena sredstva za vezu, bespilotne letjelice, helikopteri, multi-medijske simulacije. Prva tri dana obuka je bila teoretska i ostvarena je u namjenskim kabinetima, a zatim su uslijedili primijenjeni i pokazni oblici na namjenskim vježbalištima u vrlo realnim situacijama u skladu s zadaćom koja se očekuje u Afganistanu. Predstavnici hrvatskoga OMLT-a dali su vrlo visoke ocjene obuci i ukupnoj potpori koju dobivaju na vježbalištu. Na vježbalištu je izgrađeno niz radnih točaka koje su namijenjene za uvježbavanje pojedine pretpostavke ili supozicije, s tim da se sve vježbovne aktivnosti bilježe audio i videosredstvima, a potom se zapisi obrađuju i rabe u raščlambi i vrjednovanju provedbe zadaće ili vježbe. Objekti ili kulise na radnim točkama vrlo su realistični, što obuci daje izazovnost i uvjerljivost. Zamjenik zapovjednika JMCR navodi da takvo središte i vježbalište ne postoji ni u SAD-u. Vježbalište će se i dalje razvijati i nadograđivati u skladu sa zahtjevima i zadaćama u misijama: trenutačno se izgrađuje radna točka (kilometar punoga profila autoceste) koja će služiti za uvježbavanje radnji i postupaka pri osiguranju konvoja. Po povratku tima OMLT u Hrvatsku odmah je pokrenut nastavak obuke i priprema za slanje u misiju ISAF koje se očekuje početkom srpnja ove godine. S OMLT-om će u misiju ISAF biti poslan i pojačani pješački vod iz sastava 4. korpusa Hrvatske kopnene vojske i zapovjednik nacionalnoga kontingenta u ulozi koordinatora svih oružanih snaga u misiji. ■

tima

OMLT (19 časnika i dočasnika), na obuci su

bili i timovi iz

Francuske, Italije, Njemačke, Poljske, Nizozemske i Slovenije: ukupno 167 časnika i dočasnika iz sedam država.

Proveden međunarodni tečaj vojnih promatrača UN-a

Spremni i za (ne)planirane teškoće

Vježba je bila vrlo atraktivna za goste promatrače te sasvim sigurno vrlo korisna za buduće promatrače, a naši su djelatnici SMVO-a još jednom pokazali da su spremni i za (ne)planirane teškoće

Marija ALVIR, snimile Marija ALVIR i Marija ČIČAK

U Središtu za međunarodne vojne operacije završen je još jedan međunarodni tečaj vojnih promatrača Ujedinjenih naroda. Tečaj pod nazivom UNMOC-7 proveden je od 8. do 26. svibnja, a uz hrvatske časnike među 23 polaznika bilo je i sedam pripadnika stranih oružanih snaga - po jedan iz Bjelorusije, Izraela, Srbije i Crne Gore, Šri Lanke i Tanzanije te dvojica iz Gvatemale. Pomoć u provedbi tečaja pružila su i tri strana instruktora iz Argentine, Čilea i Grčke, kao i gost instruktora iz finskog središta za obuku vojnih promatrača. Svi oni su s hrvatskim instruktorima sudjelovali u obuci budućih vojnih promatrača u mirovnim misijama, a nakon teorijskog dijela u sjedištu Središta u Rakitju uslijedio je praktični dio obuke na vojnom vježbalištu Gašinci, gdje je 24. svibnja visokim uzvanicama prikazan jedan od mogućih scenarija za koje se uvijek bavaju budućim mirovnjaci.

Predstavnike MORH-a i GSOS-a te OSRH-a, kao i MUP-a te lokalnih vlasti pozdravio je zapovjednik SMVO-a brigadir Vladimir Mikac te ime je ukratko predstavio Središte, a potom su o provedbi tečaja i vježbi govorili bojnik Mijo Validžić i satnik Željko Madžar. Nakon održanih multimedijalnih prezentacija uslijedila je vježba na terenu u kojoj je insceniran sukob jedne od dviju zaraćenih strana s pripadnicima mirovnih snaga UN-a te je prema planiranom scenariju trebala biti provedena zračna evakuacija promatrača, no zbog lošeg je vremena onemogućeno dolijetanje helikoptera iz Zagreba pa je primijenjena druga inačica scenarija, te su promatrači evakuirani tenkovima i oklopnim transporterima. Unatoč tome, vježba je bila vr-

lo atraktivna za goste promatrače te sasvim sigurno vrlo korisna za buduće promatrače, a naši su djelatnici SMVO-a još jednom pokazali da su spremni i za (ne)planirane teškoće poput vremenskih nepogoda.

Pohvalnim riječima o Središtu i tečaju, kao i o provedenoj vježbi, govorio je zapovjednik 3. korpusa HKoV-a brigadni general Zvonko Peternel, brigadir Mikac pohvalio je voditelje i sudionike vježbe, a brigadir Vlado Čondić govorio je o svojim iskustvima u mirovnoj misiji, napomenuvši da je doista riječ o jednom od mogućih scenarija, te je također čestitao akterima na dobro provedenoj vježbi. Finski brigadir Saressalo zahvalio je generalu Peternelu što je imao prigodu nazočiti provedbi tog tečaja, rekavši da je to ujedno bila prilika za razmjenu iskustava dvaju središta za međunarodne vojne operacije, te je istaknuo otvorenost i susretljivost hrvatskih kolega od kojih je, dodao je, mnogo toga i naučio. S obzirom na dugogodišnje iskustvo finskog središta FINCENT, kroz koje je tijekom gotovo 40 godina prošlo više od 4000 promatrača, te pohvale hrvatskom SMVO-u i te kako su vrijedne spomena, smatra Mikac, izražavajući zadovoljstvo zbog visokih ocjena stranih instruktora koji su, dodao je, zaključili da hrvatsko središte može biti primjer drugima u pripremanju časnika za mirovne misije. "Izjave stranih instruktora da su strani časnici i budući promatrači u dobrim rukama veliko je priznanje za naše Središte", zaključio je brigadir Mikac, napominjući da hrvatski vojni promatrači profesionalno i dostojno predstavljaju središte u kojem su se obučavali, kao i naše oružane snage te državu u cijelosti. ■

Protupožarna vježba Plamen 06

Za novo lice Plesa

Za vježbu je planirano i odobreno milijun i sto tisuća kuna. No, uz dobru organizaciju i velik trud svih sudionika, obavljani su poslovi u vrijednosti desetak milijuna kuna!!!

— Domagoj VLAHOVIĆ, snimili Domagoj VLAHOVIĆ i Goran CIGANOVIĆ —

Svi oni koji su se kao neredoviti posjetitelji u Zračnoj bazi Pleso zatekli između 18. travnja i 21. svibnja mogli su biti izloženi popriličnoj buci. Ne, nije bila riječ samo o tamošnjoj uobičajenoj buci koju proizvode raznorazne letjelice, nego i o zvukovima koji su bili posljedica protupožarne vježbe "Plamen 06" u organizaciji HRZ-a. Protupožarna vježba koja traje više od mjesec dana? Čekajte, dakle, riječ je ipak o nečemu većem, kompleksnijem...

Kako joj samo ime kaže, osnovni cilj vježbe bilo je postizanje određenih propisanih standarda protupožarne zaštite na ovom prostoru pod ravnanjem HRZ-a. U tu svrhu bilo je potrebno urediti taj prostor. No, s obzirom na veličinu baze, i na desetljeća nebrige bivše JNA, pa i UN-ovih snaga koje su se njome koristile, ti zahvati iziskivali su pravu malu jednomjesečnu "mobilizaciju" ljudi, strojeva i svih mogućih logističkih pomagala. Sav taj rad, dakle, nije samo povisio standarde protupožarne zaštite baze, nego i dao novo lice središnjem prostoru cijelog Hrvatskog ratnog zrakoplovstva.

Odmah u početku ovog teksta go-

vorili smo o buci. Pozitivnoj, radnoj buci. Jer, kamo god smo se okrenuli netko je radio. Bučili su bageri, kamioni, bušilice, pile, pa i ljudi čija je komunikacija u tim uvjetima i morala biti glasnjija.

Veliki projekt poput ovoga iziskivao je pravu vojničku organizaciju, tako da je bio osnovan stožer vježbe u kojem su svi segmenti razrađeni do najsitnijih detalja. Područje baze bilo je podijeljeno na četiri prostorna sektora, a svaki sektor imao je svoje karakteristične poslove. Nabrojat ćemo samo neke: uređeni su prostori za UBS, prostori istakača pogonskog avionskog goriva, sanirana je zaštitna ograda, zamjenjivani su dotrajali stupovi, nasipavan je šljunak na protupožarne puteve, uređene su razne površine, ulaz u bazu, rušeni su dotrajali objekti, ali i sanirani oni upotrijebivi, postavljena je protupožarna oprema... One "usputne" poslove koji idu uz tolike glavne nije potrebno isticati. Sjetite se samo košnje, krčenja raslinja, odvoza šute...

Kako je to sve izgledalo u krutim brojkama moći ćete vidjeti u posebnoj dijelu ovoga teksta, a mi bismo za kraj istaknuli dvije činjenice, po-

malo različite ali ipak vrlo zanimljive. Naime, dio izvršenih radova pomoći će u realizaciji budućeg otvaranja Muzeja Hrvatskog ratnog zrakoplovstva, koji će svoj smještaj naći u samoj bazi. Muzej će biti na otvorenom, a u njemu će biti izloženi razni povijesni primjerci letećih strojeva.

Druga činjenica na koju treba skrenuti pozornost jest ona na koju ste sigurno svi pomislili: cijena svega navedenoga. Nije tajna, planirano je i odobreno milijun i sto tisuća kuna. No, uz dobru organizaciju i velik trud svih sudionika, obavljani su poslovi u vrijednosti desetak milijuna kuna!!! Novo lice Plesa postignuto je unatoč mnogim poteškoćama: radovi su kasnili zbog poplava u istočnoj Slavoniji, ljudi i strojevi su morali djelovati tamo. Za vrijeme vježbe bilo je puno kišnih dana, radnici su se borili s blatom, raslinjem, terenom, koristili se dotrajalim strojevima (prosječna starost 40 godina) i, naravno, vječnim neprijateljem, financijskim sredstvima. Ali, uspjeli su... Postignuti rezultati su veći od očekivanja, a dat će i zamah velikom broju planiranih projekata koji bi novo lice Plesa mogli još uljepšati... ■

Plamen 2006 u brojkama:

- čišćenje ograda u duljini otprilike 12 000 metara,
- uređenje i pravljenje PP prosjeka i pojaseva duljine otprilike 10 000 metara,
- zbrinjavanje približno milijun m³ organskog i drugog otpada,
- uređenje i košenje 100 hektara zelenih površina,
- dnevno je na radovima bilo angažirano prosječno 229 osoba, a ukupno 23 vozila,
- sudjelovali su pripadnici pet postrojbi HRZ-a i PZO-a, te četiri postrojbe HKoV-a.

Tradicionalan košarkaški turnir u prigodi obljetnice OSRH

MORH u finalu pobijedio Branitelje

Ministarstvo obrane Republike Hrvatske svake godine u ovo doba obilježava obljetnicu naših oružanih snaga.

Slavlje ima i svoj sportski dio, a tradicionalan je košarkaški turnir u organizaciji Uprave za ljudske resurse. On, kao i OSRH, ove godine ima "okruglu" obljetnicu: održava se peti put. Zanimljiva je bila lista sudionika koji su došli u dvoranu vojarne na Tuškancu, sve četiri momčadi protekle su sezone u ligi REKLA imale zapažene uloge. Osim domaćina MORH-a, sudjelovali su i Atlantic, Športsko društvo branitelja, te HEP. Bilo je i poznatih imena, iz košarke (Veljko Mršić, Antonio Ozmec), drugih sportova (poznati atletičar Ivan Mustapić), pa i poslovnog svijeta (predsjednik uprave Atlantica Emil Tedeschi)...

Unatoč prijateljskom i ipak "rekreativnom" karakteru turnira, u dva dana (19. i 20. svibnja) nije nedostajalo dobre košarke i natjecateljskog duha. U prvoj polufinalnoj utakmici MORH je u vatrometu koševa svladao HEP sa 107-96, da bi potom u utakmici suprotnog stila Branitelji nadjačali Atlantic 71-65.

Drugog i posljednjeg dana odlučeno je o raspodjeli mjes-

ta. Treće mjesto pripalo je Električarima, koji su bili bolji od Atlantica 88-77. "Maskirno" finale između MORH-a i Branitelja donijelo je košarku čija je kvaliteta svakako bila više od rekreacije. MORH je uglavnom vodio, ali su Branitelji nalazili snage da ih stižu i konstantno prijete. Ipak, minutu prije kraja trica Sunare odvela je domaćine na šest razlike i pobjednik je bio odlučan. Konačan rezultat bio je 85-78 za MORH.

Sve je, naravno, završilo popularnim "trećim poluvremenom" tijekom kojeg su sve momčadi bile nagrađene peharima i priznanjima, a pojedinačne nagrade za najboljeg igrača i strijelca pokupio je Morhovac Branko Turković.

D. VLAHOVIĆ

Tečaj o NATO procesu logističkog operativnog planiranja

U organizaciji Uprave za logistiku GSOS-a RH-a u ZZIO-u "Petar Zrin-

snimio D. KRIN

ski" od 23. do 26. svibnja proveden je MTT tečaj pod nazivom "NATO proces logističkog operativnog planiranja".

Na tečaju je sudjelovalo 27 časnika iz svih grana OSRH-a, a predavači su bili članovi pokretnog tima za vježbu koja je oformilo NATO zapovjedništvo Napulj - NATO JFC HQ Naples Mobile Training Team.

Tijekom četiri dana obrađene su teme vezane uz načela multinacionalne logistike u NATO okruženju, potporu zemlje domaćina, operativno planiranje, NATO ekspedicijske snage, implikacije koje problemi pokretnih snaga imaju u operativnom pla-

niranju, te uz tzv. Force Generation Process, odnosno kada se, kako, pod kojim uvjetima i po kojoj proceduri dodjeljuju konkretne nacionalne postrojbe u NATO vođene misije i operacije.

Uz ovaj tečaj, a poučena spoznajama iz raznih oblika međunarodnih vojnih aktivnosti, Uprava za logistiku je u posljednjih nekoliko godina organizirala i brojne druge oblike funkcionalne izobrazbe, i to ne samo za logističke časnike, kako bi u sustavu OS-a proširila znanja i spoznaje o logističkim postavkama NATO saveza.

L. PARLOV

Dan otvorenih vrata u ZZIO

„Hoćemo li i mi moći biti vojnici?”

Mogu li cure biti časnice? Koliko imamo aviona?" - samo su neka od pitanja koja su brujala Zapovjedništvom za združenu izobrazbu i obuku „Petar Zrinski” 23. svibnja za vrijeme posjeta učenika sedmih i osmih razreda osnovnih škola Voltino i Ivana Cankara, a na koja su odgovarali djelatnici ZZIO-a predvođeni načelnikom Odjela za izobrazbu i obuku brigadirom Stipom Barišićem, koji je dragi goste pozdravio u ime zapovjednika general bojnika Mirka Šundova. Dio je to manifestacije Dan otvorenih vrata kada je ZZIO svojim školama susjedima pokazao čime se bave i kako se provodi izobrazba časnika OSRH. Goste su najviše dojmili kadetkinje i kadeti koji su svojim

možda budućim kolegicama i kolegama putem filmova i priča dočarali uzbuđujući svijet vojnika. Susreli su se osnovnoškolci i s topovima i puškama, gledali prezentaciju borilačkih vještina, zavirili u svijet vojnog poziva, dobivši barem temeljnu sliku o tome kako on u modernom vremenu postaje sve zahtjevniji i traži sve više znanja.

D. JONJIĆ

Razvoj novog topničkog sustava

AMERIČKA tvrtka United Defence (inače dio koncerna BAE Systems), u sklopu programa budućih borbenih sustava FCS, razvija novi samovozni topnički sustav pod radnim imenom NLOS-C (Non Line of Sight - Cannon). Razvijeni sustav koji obavlja paljbene probe ustvari je demonstrator tehnološkog koncepta i konačna bi se inačica mogla bitno razlikovati od njega.

NLOS-C je ustvari kombinacija dva elementa, haubice M777 kalibra 155/39 mm na gusjeničnom podvozju mase 20 tona. Manipuliranje streljivom je u potpunosti automatizirano. Razvijen je i automatski punjač kapaciteta 24 projektila.

Podvozje je moderne konstrukcije, pokreće ga napredni hibridni dizelski-električni pogonski sustav koji poboljšava mobilnost i smanju-

je potrošnju goriva.

Sustav je prvi projektil ispalio u ljeto 2003. i uskoro se navršava tri godine testiranja kojima se praktično provjerava stvarna uporabna taktička vrijednost novog samovoznog topa. Postupno su mu dodavane nove mogućnosti na polju upravljanja paljbom i robotiziranja manipuliranja streljivom.

Sadašnja vrlo visoka razina robotizacije omogućuje to da sustav NLOS-C treba samo dva člana posade, dok aktualni samovozni sustav američke vojske M109A6 Paladin treba pet članova posade.

Uz oružje se razvija i isprobava i novo napredno streljivo. Tako se obavljaju testiranja s novim naprednim upaljačem CCF (Course Corrected Fuze) koji je predviđen za ugradnju u postojeće streljivo kali-

BAE Systems

bra 105 i 155 mm. Zbog primjene mehanizama za korekciju putanje te GPS-a, ostvaruje dobru preciznost na cilju. Tvrtka navodi kako CCF omogućava srednju preciznost između 30 i 50 metara u odnosu na ciljnu točku. Iako na tržištu ima sustava koji omogućavaju i mnogo bolju preciznost, riječ je o kompletnim precizno vođenim projektilima velike cijene, dok je CCF napredni i jeftin upaljač koji se može postaviti na dosadašnje, također jeftino streljivo.

M. PETROVIĆ

Nova Gripenova europska kampanja

Uz Norvešku i Dansku, novo potencijalno tržište je i Bugarska. Naime, početkom proljeća započeli su intenzivniji kontakti između

proizvođača Gripena i bugarskog ministarstva obrane, koje je od Švedana zatražilo dostavljanje službene ponude za kupnju novih aviona. Modernizacija i opremanje bugarskog ratnog zrakoplovstva novom zrakoplovnom tehnikom smatra se najskupljim projektom bugarskih oružanih snaga u narednom razdoblju, a procjenjuje se na otprilike 780 milijuna eura.

Službeni natječaj trebao bi biti otvoren do kraja ove godine i trebao bi biti okončan u iduće dvije godine, do kada bi trebala biti donesena konačna odluka o odabiru novog borbenog aviona. Toga su svjesne i američke tvrtke, npr. Lockheed Martin i Boeing, koje su već pripremile svoje ponude Bugarskoj, u kojoj nude svoje aviona F-16 i F/A-18. Veliki adut proizvođača aviona i na predstojećem bugarskom natječaju jest i ponuda offset aranžmana, koja prema odre-

đenim pretpostavkama, koje se mogu pročitati u bugarskom tisku, na primjeru potencijalne kupnje Gripena iznosi između 1,1 u 1,4 milijardi eura u izravnim i neizravnim offset aranžmanima. Pritom se proizvođač Gripena itekako oslanja na činjenicu kako je dio Investor Groupa, koji je najveći holding u Švedskoj, i koji između ostalog ujedinjuje tvrtke poput SAAB-a, Ericssona, Electroluxa, Scaniae, Volva i SKF, koje imaju što ponuditi u gospodarskoj razmjeni, odnosno ulaganjima.

Uz snagu offset aranžmana i tehničko-taktičke odlike aviona, veliki je adut u švedskoj ponudi Gripena koji uporno ističu i tzv. "TCO" (Total Cost of Ownership) cijena operativne uporabe, odnosno održavanja aviona, pri čemu proizvođači Gripena smatraju kako su tu nenadmašni u odnosu na druge konkurente. Pritom navode kako su ukupni operativni troškovi Gripena u odnosu na njegovog glavnog tržišnog takmaca, borbenog aviona F-16, niži i do 45%.

I. SKENDEROVIĆ

NA DVIJE "presice" održane sredinom svibnja u Oslu i u Kopenhagenu predstavnici tvrtke Gripen International predstavili su norveškoj i danskoj javnosti svoju službenu ponudu, odnosno poboljšanu inačicu lakog višenamjenskog borbenog aviona četvrte generacije JAS - 39 Gripen kojeg nude kao zamjenu za zastarjele borbene avione F-16 koji se nalaze u dugogodišnjoj operativnoj uporabi u norveškom i danskom ratnom zrakoplovstvu. Tvrtka Gripen International nudi "posebno skrojene" inačice Gripena, te bi tako "norveška" inačica imala oznaku Gripen N, dok bi "danska inačica" imala oznaku Gripen D. Te nove inačice u osnovi se temelje na postojećim inačicama Gripena C i D iz batch 3 serije, uz određena poboljšanja, kao što su povećani dolet aviona, povećana nosivost, te poboljšana avionika.

Prijenosnik za najteže uvjete

AMERIČKA tvrtka VT Miltope, sa sjedištem u Hope Hullu u Alabami (inače dio tvrtke Vision Technology Systems, koja je pak dio singapurskog koncerna Singapore Technologies Engineering), predstavila je najnoviju generaciju vojnog prijenosnog računala serije TSC-750, posebno prilagođenu za rad u najtežim uvjetima. Novo prijenosno računalo ima oznaku TSC-750M 915. Riječ je o računalu utemeljenom na Intelovoj mobilnoj platformi Centrino i grafičkoj kartici ATI Mobility Radeon X700 s 256 MB memorije. Računalo je smješteno u posebno pojačano vodootporno kućište koje je dizajnirano i pojačano kako bi moglo izdržati grube uvjete transporta i rada.

Temelj računala je čipset Mobile Intel 915GM Express s procesorom Intel Pentium M, radnog takta 2,13 GHz s 2 MB L2 cache memorije. Primijenjene su moderne računalne tehnologije, pa tako procesor

radi na sistemskoj sa-birnici na frekvenciji od 533 MHz, čipset podržava DDR memoriju u dvo-kanalnom modu (računalo ima 2 GB memorije), podržava SATA i PCI Express sučelja. Hard disk je SATA kapaciteta 100 GB, riječ je o posebno pojačanom zamjenjivom disku koji može izdržati teže uvjete rada. Za arhiviranje podataka ima ugrađen DVD+RW snimač, a ugrađen je i IEEE-1394B Firewire kon-

troler za spajanje s vanjskim uređajima. Zaslon je LCD, dijagonale 14,1 inč. Računalo ima dvije litij ionske baterije koje mu omogućuju autonomiju rada od 8 sati. Kućište je izrađeno od posebne magnezijске slitine koja osigurava malu masu. Zahvaljujući dobroj zaštiti može izdržati pad s visine od metra bez posljedica za računalo. Dosad je prodano više od 20 000 računala serije TSC-750 vojnim korisnicima. Najviše ih ima američka vojska koja ih rabi i u najzahtjevnijim misijama.

M. PETROVIĆ

H-31PMK

RUSIJA testira novu inačicu proturadarskog projektila H-31P (AS-17 Kripton), odnosno radi se o poboljšanoj inačici koja ima duže vrijeme projektila, ima veći domet od 200 km, te je tehnološki mnogo naprednija nego dosadašnje inačice tog projektila. Testiranja novog projektila, koji ima oznaku H-31PMK, provode se u opitno-razvojnog središtu u Ahtubinsku. Projektil će nakon što bude bio spreman za operativnu uporabu biti ponuđen na svjetskom

tržištu, a njegovi konstruktori ističu kako će to tada biti najnapredniji proturadarski projektil koji će svojim odlikama i učinkovitošću u SEAD misijama (Suppression of Enemy Air Defense) nadmašiti sve druge postojeće proturadarske projekte.

Prvu inačicu projektila H-31 početkom osamdesetih godina prošlog stoljeća dizajnirao je projektni ured Zvezda - Strela u suradnji s uredom Sojuz TMKB. Dosad su proizvedene

dvije inačice projektila, protubrodski projektil H-31A s aktivnim radarskim navođenjem i proturadarski projektil H-31P s pasivnim radarskim navođen-

njem. U inačicu H-31P ugrađivala su se tri izmjenjiva pretraživača, koji je svaki pokrivao samo po jednu valnu frekvenciju. U novu se inačicu H-31PMK ugrađuje samo jedan pretraživač koji može samostalno pokrivati sve tri valne frekvencije. Uz projektil H-31PMK koji je namijenjen svjetskom tržištu, Rusija radi i na razvoju projektila H-31PM, koji je isključivo namijenjen za potrebe ruskih oružanih snaga.

I. SKENDEROVIĆ

Radiouređaj MicroLight

AMERIČKA tvrtka Raytheon sklopila je ugovor s američkom kopnom vojskom o isporuci 1300 radiouređaja MicroLight. Riječ je o miniaturiziranom softverski definiranom radiouređaju koji može prenositi glas i podatke. Vjerojatno je najvažniji element u pogledu tog radiouređaja da se rabi u sklopu programa Land Warrior, odnosno razvoja opreme za vojnika budućnosti.

MicroLight će biti jedan od važnijih dijelova opreme kojom će se opremiti vojnici eksperimentalne Land Warrior bojne. Ta je bojna ustrojena kako bi vojska mogla iskušati razne operativne koncepte s brojnom novom visokotehnološkom opremom koja bi trebala biti na raspolaganju vojnicima sutrašnjice.

Kako bi mogao zadovoljiti te zadatke, MicroLight može djelovati u

komplikiranim uvjetima. Osim prijenosa glasa i podataka (propusnosti do 1 Mbps, uključujući i video), istodobno automatski prati položaj korisnika. Tako zapovjednici odmah mogu znati gdje su im pripadnici postrojbe. Predviđen je za raznovrsne korisnike: pješake, vozila, letjelice, besposadne platforme, autonomne umrežene senzore te za razna pametna vođena oružja.

Kako je riječ o softverski definiranom radiouređaju, korisnik može dodavati nove funkcije i mogućnosti jednostavnim instaliranjem nove aplikacije. Tako se omogućava brzo

postizanje kompatibilnosti, prema unaprijed ili prema unatrag, ovisno o potrebi.

Masa radiouređaja MicroLight je 500 grama, a dimenzije 176x83x42 mm. Cijeli se komplet sastoji od radiouređaja, baterije, GPS antene, naglavnog kompleta slušalice i mikrofona te od terenskog prijenosnog računala za zapovjednika.

M. PETROVIĆ

Porinut indijski razarač klase Kolkata

U BRODOGRADILIŠTU Mazagon Docks Ltd. u Mombaiu, 6. travnja porinut je prvi od tri višenamjenska razarača klase Kolkata (bivša klasa Bangalore), poznatiji pod imenom Project 15A, čija je gradnja započela polaganjem kobilice u rujnu 2003. Projekt novih razarača temelji se na već izgrađenim razaračima klase Delhi, a trenutačno su sva tri broda u izgradnji za potrebe indijske ratne mornarice.

Glavne značajke brodova su duljina 163 metara, širina 17,4 metara, gaz 6,5 metara te najveća istisnina 6200 tona. Novi razarači imaju karakteristiku male zamjetljivosti i mogućnost borbenog djelovanja po kopnenim ciljevima. Razarač INS Kolkata pogonit će četiri plinske turbine te će

takva pogonska konfiguracija omogućavati najveću brzinu od 30 čvorova i doplov od 8000 nautičkih milja uz brzinu krstarenja od 18 čvorova.

Glavno naoružanje bit će dva osmerostruka lansera za lansiranje nadzvučnih krstarećih projektila BrahMos. Prema posljednjim saznanjima razarači će biti opremljeni dalekometnim projektilima zemlja-zrak koje razvija indijska Organizacija za vojno istraživanje i razvoj (Defence Research and Development Organisation). Po jedan 24-struki sustav za okomito lansiranje tih projektila nalazit će se na krmnom i pramčanom dijelu razarača. Kao pomoćno naoružanje služit

će četiri topa AK-630 kalibra 30 mm. Protupodmorničko naoružanje sastojat će se od dvostrukih lansera za torpeda i lansera za protupodmorničke rakete. Razarači klase Kolkata uz višenamjenski radar bit će opremljeni Humsa-NG brodskim i Nagin aktivnim tegljenim sonarom. Poput razarača klase Delhi, novi razarači imat će mogućost smještaja dva višenamjenska mornarička helikoptera.

U skladu s izjavama visokopozicioniranih službenika brodogradilišta Mazagon Docks Ltd., ulazak novog ratnog broda u aktivnu službu indijske mornarice očekuje se tek u 2010. godini nakon opremanja svim potrebnim naoružanjem. Preostala dva razarača ući će u službu u razmacima od dvije godine.

M. PTIĆ GRŽELJ

Primopredaja prve malezijske MEKO A-100 korvete

MALEZIJSKA ratna mornarica je 3. travnja ove godine u mornaričkoj bazi Lamut, na službenoj primopredajnoj svečanosti uvjetno prihvatila svoju prvu MEKO A-100 korvetu klase Kedah.

Brodogradilište PSC-Naval Dockyard trebalo je isporučiti prvu od šest korveta još 2004. Međutim početkom 2005. prva dva izgrađena broda nisu prošla primopredajna ispitivanja, a zbog gubitaka i ostalih financijskih problema brodogradilište je u kolovozu iste godine preuzela vlada i tvrtka Bousted Holdings.

Glavne značajke koje karakteriziraju MEKO A-100 korvete su duljina 91 m te istisnina 1900 tona i 74 člana posade. Konfiguracija sustava propulzije, nazvana CODAG-WARP, sastoji se od dva dizelska motora snage 6000 kW koja pokreću brodski vijak promjenjivog uspona i jed-

ne plinske turbine snage 14000 kW koja pokreće vodomlazni propulzor pri ubrzanju broda i najvećim brzinama od 30 čvorova. Modelska ispitivanja pokazuju da uporabom te konfiguracije brodovi tipa MEKO A mogu ploviti ophodnom brzinom s jednim dizelskim motorom (s obje osovine) tijekom 84 posto svog životnog vijeka, što omogućuje 20 posto manju potrošnju goriva tijekom operativne službe i bolju iskoristivost motora.

Važno je navesti kako je prva korveta u klasi Kedah prihvaćena tek uvjetno jer je potrebno provesti preostala primopredajna ispitivanja, iako je malezijski ministar obrane Datuk Seri Najib Tun Raza u svom govoru naveo kako je brod prošao uspješno sva osnovna ispitivanja i testove. Očekuje se da će

preostala ispitivanja broda i brodskih sustava biti završena do lipnja ove godine kako bi što prije prva MEKO A-100 korveta mogla ući u sastav i aktivnu službu malezijske ratne mornarice. Zbog promjene vodećih struktura brodogradilišta PSC-Naval Dockyard, stvorila se realna mogućnost isporuke svih šest korveta u klasi do 2008. Primopredaja druge korvete u klasi, imena KD Pahang, predviđena je za srpanj ove godine.

M. PTIĆ GRŽELJ

UAE kupuju Schiebel Camcopter S-100

do 4000 m visine, uz maksimalnu ukupnu težinu letjelice od 200 kg, a obavljala su se u pravilu pri visokim dnevnim temperaturama. Ujedinjeni Arapski Emirati ukupno će nabaviti 80 letjelica Camcopter S-100, čija bi isporuka trebala za-

UJEDINJENI Arapski Emirati sklopili su ugovor s austrijskom tvrtkom Schiebel o kupnji njihovog lakog bespilotnog sustava Camcopter S-100, čija bi isporuka uskoro trebala početi. Radi se o bespilotnom sustavu s vertikalnim polijetanjem i slijetanjem. Sklapanju ugovora prethodila su brojna testiranja kompletnog sustava, koji uključuje letjelicu i zemaljsku postaju s pratećom opremom, koja su započela tijekom jeseni 2005. godine. Provedena testiranja uključivala su letove

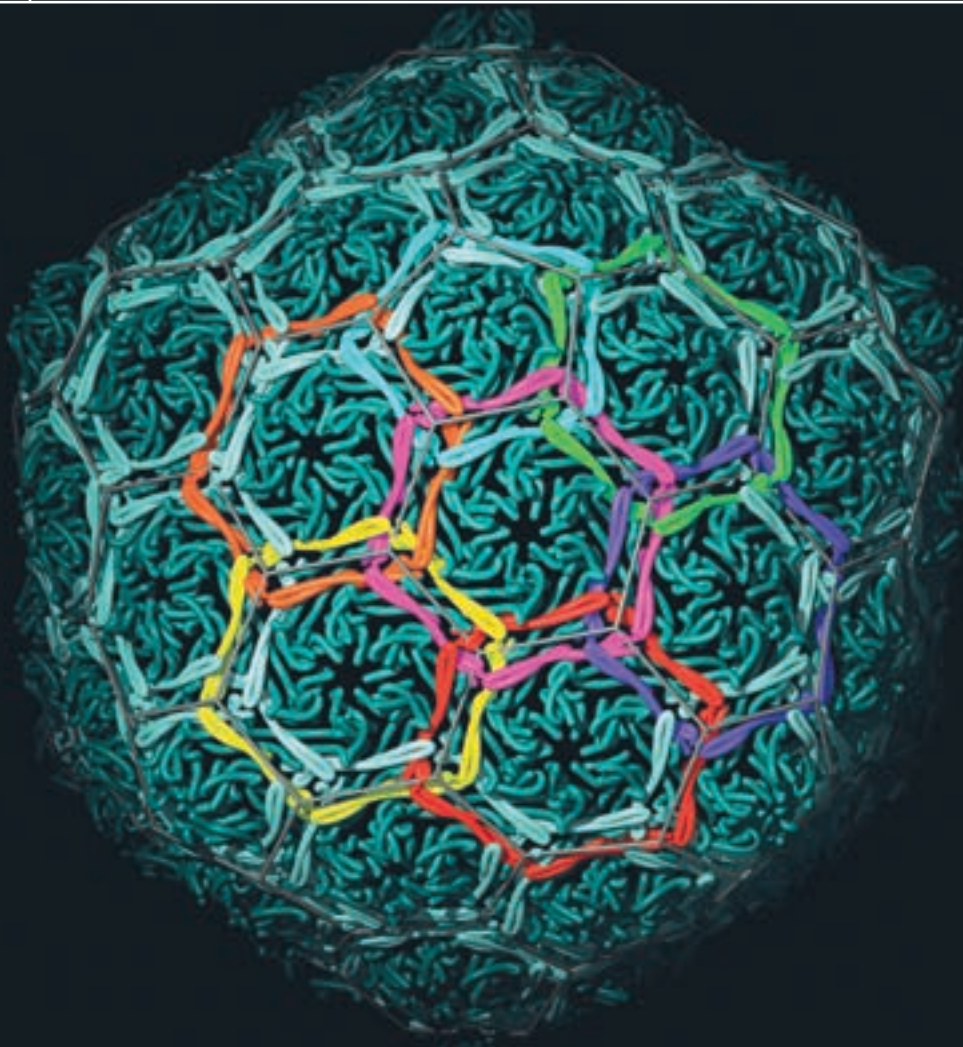
početi tijekom lipnja ove godine, odnosno odvijala bi se tempom od 4 letjelice mjesečno.

Letjelicom se može upravljati ručno, odnosno preko prethodno računalo zadanog plana leta, koje se

obavlja preko grafičkog sučelja uz *point-and-click* način određivanja rute. U oba načina upravljanja letjelica rabi INS i GPS sustav navigacije. U letjelicu se ugrađuje motor jačosti 55 KS, a maksimalna brzina koju može postići je 185 km/h. Maksimalna količina *korisnog* tereta koju Camcopter S-100 može ponijeti je 50 kg, a u zraku može boraviti do 6 sati. Letjelica je opremljena s IR/CCTV/Laser žirostabiliziranom senzorskom kupolom, čime je iskoristiva za široki spektar zadaća nadzora i izviđanja iz zraka.

I. SKENDEROVIĆ

Biotehnološko oružje

Kad bismo prošlo stoljeće sagledali u svezi s globalnim sukobima i ratovima, prvo što bi nam palo na pamet su dva svjetska rata i sukobi na Bliskom istoku. Svaki od tih događaja imao je barem jednu specifičnost u vođenju ratovanja, uporabom znanstvenih izuma ili (vojne) tehnologije

— Pripremili Ante VUČEMILOVIĆ, Valentina KLJUČARIĆ

Prvi svjetski rat specifičan je zbog uporabe oko 120 000 tona (NATO izvor) "neposredno" izumljenih i sintetiziranih bojnih otrova i kemijskog oružja, dok je II. svjetski rat zaobišla ta nekonvencionalna ugroza, ali zato je bio "okrunjen" nuklearnim eksplozijama, proizvodom željno očekivanog izuma - nuklearne energije, koja se tada iskoristila protiv čovjeka. Zaljevske ratove obilježio je golemi porast prisutnosti štetnih tvari i pojava kemijskog, radiološkog i biološkog podrijetla.

Osim toga, devedesetih godina prošloga stoljeća svjedoci smo revolucije informacijsko-komunikacijske

tehnologije. Nagli napredak informacijsko-komunikacijske tehnologije i njezina primjena u suvremenom ratovanju imali su pozitivan učinak - manji broj žrtava, kako vojnika tako i civila, a vjerujemo da će taj trend smanjivanja broja nedužnih žrtava biti u porastu u narednim vojnim operacijama. Koliko se toga samo u posljednjih 50-ak godina promijenilo u načinu ratovanja zbog naglog razvoja raznih tehnologija.

Iako postoji uzrečica "povijest se ponavlja", ona nas i uči da je svaki događaj sam po sebi jedinstven, pa je teško predvidjeti što bi moglo karakterizirati buduće sukobe i ratove.

S obzirom na trend, očito se može pretpostaviti veća uporaba i širenje sredstava za masovno uništavanje, nekonvencionalnih ugroza, ali i ugroza koje nam prijete na molekularnoj razini.

Biotehnologija je znanost koja se strahovito razvila u posljednjih 10-tak godina i ima golemi utjecaj na ostale znanosti i tehnologije, ali i na globalnu ekonomiju i industriju. Nije to više tehnologija koja služi samo za dobivanje piva ili penicilinskih lijekova, već mnogo više od toga. ■

Tekst u cijelosti pročitajte na:
www.hrvatski-vojniki.hr

Zamjetljivost plovila na površini mora (II. dio)

*U Hrvatskom vojniku
84 objavljen je prvi dio
članka o zamjetljivosti
plovila na površini mora.
U ovom broju pročitajte
drugi završni dio članka*

Vili KEZIĆ

Minimaliziranje optičke i infracrvene zamjetljivosti, nadvodne akustične i hidroakustične zamjetljivosti, podvodnog električnog potencijala i magnetne zamjetljivosti, radarske površine i aktivnog odašiljanja signala, bili su temeljni projektni zahtjevi za izgradnju korvete Visby, prvog najnevidljivijeg broda u sastavu flote neke ratne mornarice.

Primjenom strukturnih sendvič ploča, s jezgrom od PVC pjene obložene laminatima izrađenim od poliesternih smola ojačanih ugljičnim vlaknima (Fibre Reinforced Plastics, FRP), za izgradnju trupa, potom posebnim oblikovanjem trupa i nadgrađa, te postavljanjem apsorpcijskih tvoriva na kritičnim mjestima postignuta je vrlo niska zamjetljivost broda.

Korveta klase Visby oslanjat će se u svojim djelovanjima poglavito na:

- motrenje nadmorskog i podmor-

skog okruženja brodskim pasivnim sensorima (Electronic Support Measures, ESM),

- podatke o ciljevima koje su otkrili radari na letjelicama i obali, te ih odašilju brodu radiolinkom,
- obavještajnim podacima (prikupljenim SIGNIT-om, Signals Intelligence), što sve smanjuje potrebu odašiljanja kompromitirajućih signala s broda na najmanju mjeru.

Iako korveta nije potpuno nevidljiva, vrlo ju je teško otkriti. Neprijatelj može uočiti Visby na maloj udaljenosti, kada je prekasno, jer bi do tada njezin zapovjednik i posada, čiji je moto "mi vidimo njih prije

nego oni nas", imali dosta vremena za poduzimanje odgovarajućih aktivnosti prema neprijatelju.

Prema objavljenim podacima, "normalni" domet radarske detekcije Visbya na valovitom moru je oko 13 km, te oko 22 km na mirnom moru, bez ometanja radara, a ukoliko se korveta štiti ometanjem neprijateljskog radara, domet detekcije se smanjuje na 8 km po valovitom moru i 11 km na mirnom moru. Za usporedbu, konvencionalni brod slične veličine radar će otkriti u normalnom okolišu (u tzv. standardnoj atmosferi) na udaljenosti oko 50 km, ili na oko 25 km ako brod štite ometači radara. ■

*Tekst u cijelosti pročitajte na:
www.hrvatski-vojniki.hr*

Autonomno podvodno plovilo SeaOtter

Predviđajući nagli porast zanimanja za autonomna podvodna plovila tvrtka Atlas Elektronik je razvila dva demonstratora tehnologije - SeaOtter Mk I i SeaOtter Mk II

Pripremio Tomislav JANJIĆ

I dok se razvoj bespilotnih letjelica namijenjenih izvidničkim i borbenim zadaćama odvija velikom brzinom, razvoj autonomnih podvodnih plovila još je uvijek na samom početku. To je čudno jer je već duže vrijeme dostupna potrebna računalna i programska potpora potrebna za izgradnju takvih plovila, a potreba za njihovom uporabom jednako je velika (ako ne i veća) nego uporaba bespilotnih letjelica. Autonomno podvodno plovilo je bez ljudske posade i s vlastitim pogonom koje nije nikakvom čvrstom vezom (kablom) povezano s drugim plovilom. Ono je sposobno za samostalno djelovanje bez podrške s površinskog ili podvodnog plovila uz minimalnu tehničku i logističku podršku u kratkom vremenu priprema za zadaću. Ova vrsta plovila morala bi djelovati u područjima (zbog konfiguracije dna ili potrebe tajnog djelovanja) u kojima je

nemoguće uporabiti daljinski upravljana plovila. To će od autonomnih podvodnih plovila učiniti vrlo vrijedno oružje podvodnog ratovanja.

Jedan od pokušaja pokretanja razvoja autonomnog podvodnog plovila (Autonomous Underwater Vehicle - AUV) je Sea Otter Mk II tvrtke Atlas Elektronik iz Bremena (Njemačka). SeaOtter Mk II nastao je na osnovama plovila-demonstratora tehnologija SeaOtter Mk I. Ako ne bude većih problema u razvoju, SeaOtter Mk II prvi će put zaploviti potkraj ove godine. Ispitivanje plovila odvijat će se u Eckernförde i Olpenitz središtima za obuku na njemačkoj baltičkoj obali.

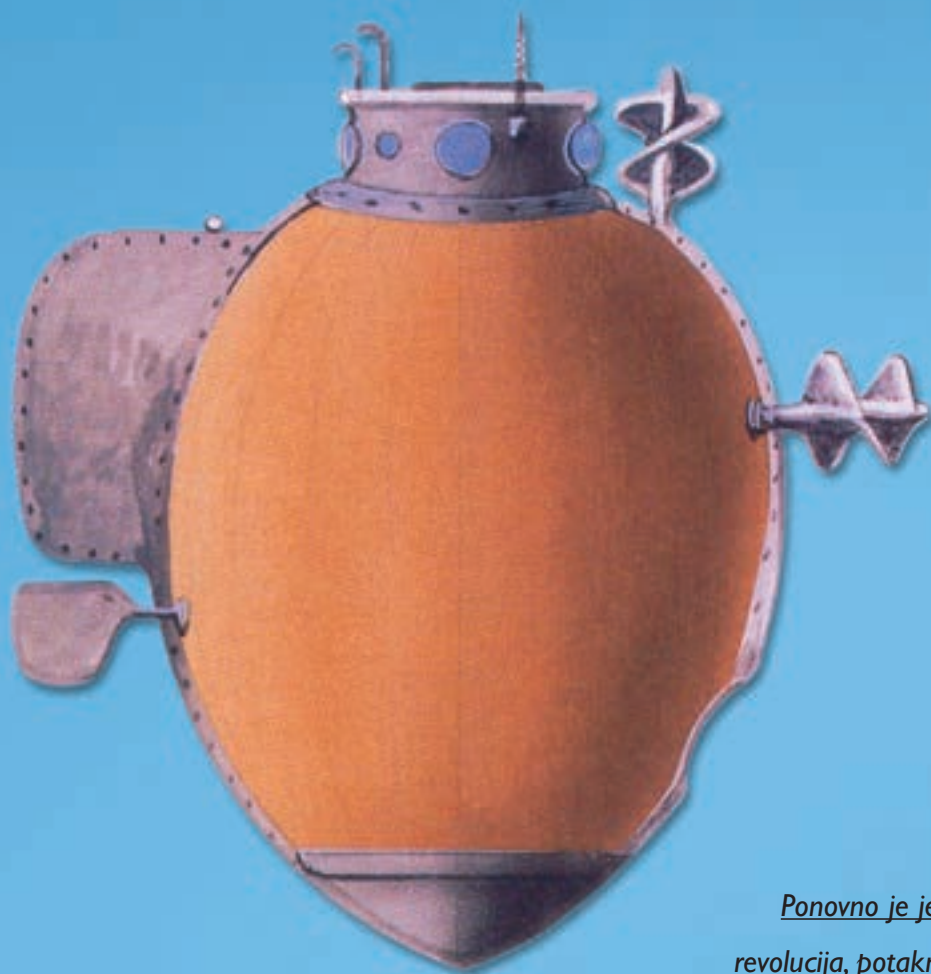
Prema izvorima s vrha Atlas Elektronik dva SeaOtter Mk II plovila grade se u sklopu ugovora vrijednog 3,5 milijuna eura koji je 2005. tvrtka dobila od njemačke BWB agencije za vojni razvoj. Atlas Elek-

tronik je u razvoj SeaOtter Mk II plovila uložio otprilike isti iznos svog novca. Plovila su trenutačno u gradnji u pogonu Atlas Maridan u Hørsholmu (Danska). Ovaj pogon zapošljava samo 11 radnika i smješten je 50 kilometara sjeverno od Kopenhagena. Atlas Elektronik očekuje, zbog sudjelovanja Maridana u razvoju i gradnji SeaOtter plovila, da će se u cijeli projekt s vremenom uključiti i danska ratna mornarica.

Dva će Sea Ottera Mk II proći seriju ispitivanja namijenjenih za provjeru koncepcije modularnog plovila koja obuhvaća standardnu pramčanu i krmenu sekciju. Između se nalazi modularna sekcija prilagođena ugradnji širokog spektra senzora, komunikacijske opreme, navigacijskih i pogonskih sustava. ■

Tekst u cijelosti pročitajte na:
www.hrvatski-vojniki.hr

Razvoj podmorničarstva do konca Prvog svjetskog rata

Ponovno je jedan rat, u ovom slučaju Američka revolucija, potaknuo daljnji razvoj podmorničarstva

Bushnellova kornjača

Igor SPICIJARIĆ

U posljednjoj četvrtini osamnaestoga stoljeća težište u razvoju podmorničarstva prenosi se na sjevernoamerički kontinent. U to vrijeme velikim dijelom tog kontinenta vladala je britanska kolonijalna uprava koja je s vremenom sve grublje i drskije postupala prema svojim prekomorskim posjedima.

Samosvijest američkih doseljenika i bezobzirnost britanske vojne uprave dovele su prvo do ustanka a zatim i do rata kojeg je 13 kolonijalnih administrativnih jedinica povelu protiv metropole. Američka revolucija počela je dobro poznatom Bostonskom čajankom a završila je proglašenjem SAD-a. Borbe koje su međusobno vodile britanske kolonijalne trupe, poznati „crveni mundiri“ i naseljenici u američkim kolonijama bile su surove i prenijele su se diljem poz-

natog i istraženog dijela kontinenta. U borbe su bila uvučena i brojna indijanska plemena ali i tadašnje europske sile, ponajprije Francuska koja je pomagala američkim kolonijalistima nastojeći i na taj način nauditi Britaniji i umanjiti njezinu globalnu pomorsku prevlast.

Jedan od aspekata američkog rata za neovisnost odigravao se i na moru i vrlo je važan za našu priču o nastavku razvoja podmorničarstva. Britanska ratna mornarica nastojala je po svaku cijenu spriječiti dopremanje vojne i svake ostale pomoći koju su američki ustanici dobivali iz Europe pomorskim putem. Zbog toga su se vrlo često ispred glavnih američkih luka provodile pomorske blokade. Boston, New York, Bridgeport, New Haven i ostale američke luke na istočnoj obali kontinenta

često su bile svjedoci stradanja brodova koji su uspješno preplovidi Atlantski ocean a onda tu pred ciljem bile uništene topovskom paljbom s britanskih fregata i teško naoružanih linijskih brodova njegovog veličanstva. U želji da sa sebe skinu jaram koji im je nametnula britanska kruna, a radi slamanja pomorske blokade američki su revolucionari prenijeli dio svojih vojnih djelovanja i na more, točnije ispod njega.

Upravo u tom trenutku na svjetsku podmorničarsku scenu stupio je jedan američki domoljub i izumitelj, David Bushnell koji je njihovom oslobodilačkom ratu dao veliki doprinos stvaranjem prve borbeno funkcionalne podmornice na svijetu. ■

Tekst u cijelosti pročitajte na:
www.hrvatski-vojniki.hr

Ustanak u Istočnoj Njemačkoj 1953.

Staljinova smrt u ožujku 1953. ohrabrila je demokratske snage iza Željezne zavjese. Štrajk građevinskih radnika u Berlinu 17. lipnja 1953. prerastao je u velike demonstracije protiv istočnonjemačkog režima te se proširio i na ostatak zemlje. Ustanak je isti dan tenkovima skršila sovjetska vojska uz pomoć istočnonjemačke policije, pri čemu je 51 građanin Berlina poginuo

Hrvoje BARBERIĆ

Kamenjem na tenkove

Četiri godine nakon svršetka Drugog svjetskog rata i mjesec dana nakon proglašenja Savezne Republike Njemačke, u listopadu 1949., uz blagoslov Moskve, istočnonjemačka skupština na području sovjetske okupacijske zone proglasila je Njemačku Demokratsku Republiku. U poratnim godinama je Istočnom Njemačkom politički dominirala Jedinstvena socijalistička partija Njemačke (Sozialistische Einheitspartei Deutschlands - SED). SED je vodio koaliciju antinacističkih stranaka. Uz njega tu su bili demokršćani i liberali, a koalicija je nazvana Nacionalnim frontom te su prvih godina održavali privid političkog pluralizma u zemlji. Razdoblje nakon 1949. godine obilježilo je učvršćivanje komunističkog vodstva i staljinizacija zemlje, a politički ustroj Istočne Njemačke poprimio je konture sovjetskog sustava.

Postupno je marksizam kao državna ideologija nametnut cijelom društvu, obrazovnom sustavu i medijima. No, veliki dio istočnih Nijemaca nije prihvatio nametanje komunističkih institucija, posebice nakon

trinaestogodišnjeg razdoblja nacizma. Za osiguranje režima brinula se državna služba sigurnosti (Staatssicherheitsdienst - SSD) i Ministarstvo državne sigurnosti, koji su nadzirali svu potencijalnu opoziciju.

Na trećem partijskom kongresu 1950. godine po uzoru na sovjetsko gospodarstvo donesen je petogodišnji plan kojim je uvedeno središnje planiranje u istočnonjemačku ekonomiju i postavljene su visoke kvote za industrijsko radništvo. No, ambiciozno postavljene zadaće ugrožavao je stalni bijeg istočnih Nijemaca u zapadni dio. Tako je početkom 1953. mjesečno u prosjeku 37 tisuća ljudi bježalo na Zapad, sa stalnim trendom povećanja. Ukupno je do postavljanja Berlinskog zida 1961. godine tri milijuna istočnih Nijemaca našlo utočište na zapadnoj strani granice.

Demonstracije

Važan događaj iza Željezne zavjese dogodio se nakon Staljinove smrti u ožujku 1953. godine. Demokratske snage u cijeloj istočnoj Europi ponadale su se da je sovjetska dominacija pri kraju, a u tome su ih često ohrabrivali i radioprogrami emitirani sa Zapada. U lipnju 1953. je vodstvo SED-a u namjeri da povećava životni standard predstavilo politiku "Novi smjer". Ekonomska

politika uvedena na inicijativu ekonomista Maljenkova u Sovjetskom Savezu značila je veće investicije u laku industriju i potrošačka dobra. Iako je ta mjera trebala ići njima na ruku, za istočnonjemačke radnike to je značilo povećanje ionako visokih kvota. Odluka Politbiroa da popravi statistiku radnog učinka za desetak postotaka bila je kap koja je prelila čašu. Dana 16. lipnja 1953. skupina građevinskih radnika u Istočnom Berlinu pokrenula je štrajk nakon što im je priopćeno da će im plaće biti srezane ukoliko ne dostignu zadane kvote. Nakon što je broj štrajkača narastao iznad očekivanja na pet tisuća, za sljedeći dan je bio zakazan generalni štrajk. U omasovljavanju protesta važnu ulogu je imala radiopostaja u Zapadnom Berlinu putem koje su

■ U berlinskim demonstracijama ubijen je najmanje 51 građanin

štrajkači dobivali informacije, no ne postoje dokazi o povezanosti demonstranata s američkim obavještajcima.

U jutro 17. lipnja u središtu Istočnog Berlina okupilo se stotinjak tisuća prosvjednika, a sve veći broj je dolazio. Istodobno je u svim ostalim istočnonjemačkim gradovima bio zaustavljen rad ili je došlo do nekog

oblika protesta te je više od četiri stotine gradova i sela bilo zahvaćeno prosvjedima. U Dresdenu su demonstranti zauzeli radio postaju te počeli s emitiranjem proturežimskih poruka, a u gradu Halleu isto su činile lokalne novine. Prosvjednici su tražili povratak starih radnih kvota, no njihovi zahtjevi su brzo prošireni iz gospodarskih u političke te je tražena ostavka istočnonjemačkog vodstva i raspisivanje slobodnih izbora. Izvještaji su govorili o parolama protiv komunizma i klicanju američkom predsjedniku Eisenhoweru, a sve je preraslo u napade na vladine zgrade i skidanje komunističkih obilježja, te čak u pokušaj oslobađanja političkih zatvorenika iz zatvora u Barnimstrasse. Istog jutra je na istočnoberlinskom Alexanderplatzu pala i prva žrtva nakon što je oklopni transporter pregazio jednog prosvjednika. U takvoj situaciji istočnonjemačko komunističko vodstvo na čelu s Walterom Ulbrichtom bilo je prisiljeno obratiti se sovjetskoj vojsci za pomoć, iako je vjerojatno sovjetska kontrolna komisija u Berlinu sama donijela odluku o kršenju nemira silom. Naime, Istočna Njemačka se nalazila čvrsto pod okupacijom Crvene armije te u to vrijeme još uvijek nije imala svoju vojsku. Istočna Njemačka je bila najvažniji strateški "plijen" Sovjetskog Saveza nakon Drugog svjetskog rata te ni u kom slučaju Moskva nije mogla dopustiti dovođenje u pitanje svog autoriteta. Oko podneva istog dana policija je blokirala sve izlaze s gradskog trga, nakon čega su stigli sovjetski tenkovi T-34. Pod ne do kraja razjašnjenim okolnostima u popodnevrim satima došlo je do sukoba demonstranata s istočnonjemačkom policijom i sovjetskim

skim tenkovima koji su otvorili vatru na okupljene građane.

Posljedice krize

Povremeni sukobi sovjetskih vojnika s njemačkim građanima i brojna uhićenja protegnula su se na sljedećih desetak dana. Službeni izvori govorili su o pedeset i jednom poginulom građaninu u lipanjskim demonstracijama no novije procjene stvorene nakon otvaranja arhiva tajne policije podižu broj žrtava na 267 ljudi. U mjesecima nakon tog događaja stotinama sudionika suđeno je zbog pokušaja „fašističkog državnog udara“, a veliki dio demonstranata idućih je mjeseci uspio prebjeći u Zapadni Berlin i tako se spasiti progona.

Ustanak u Istočnoj Njemačkoj prvi je u nizu revolta iza Željezne zavjese

Oružana reakcija na berlinske demonstracije pretvorena je u ustaljeni obrazac sovjetskog odgovora na građanske nemire u Istočnom bloku za sljedeća tri desetljeća, a svoj je konačni oblik dobila u Brežnjevljevoj doktrini ograničenog suvereniteta, te je tek Gorbačovljev dolazak na čelo SSSR-a raskinuo s takvom politikom

- u narednim su godinama uslijedili nemiri u Poljskoj (1956. i 1970. te 1976. i 1980.) i Mađarskoj (1956.), te u Čehoslovačkoj (1968.). Oružana reakcija na berlinske demonstracije postala je ustaljeni obrazac sovjetskog odgovora na građanske nemire u Istočnom bloku za sljedeća tri desetljeća, a svoj konačan oblik dobila je u Brežnjevljevoj doktrini ograničenog suvereniteta. Tek Gorbačovljev dolazak na čelo SSSR-a raskinuo je s takvom politikom.

Kriza iz Istočnog Berlina 1953. imala je više posljedica za cijeli Istočni blok. Događaji su pokazali da suprotno očekivanjima sovjetski model komunizma nije uhvatio korijenje u njemačkom društvu. Moskva je bila prisiljena privremeno odusta-

ti od planirane liberalizacije istočnonjemačkog društva, a Ulbricht je uspio opstati na vlasti tako što je uvjerio Sovjete da je potrebna njegova autoritarna vladavina kako bi održao zemlju stabilnom. Komunistički lideri susjednih zemalja pobjegli su se da bi se efektom domina sličan izljev narodnog nezadovoljstva mogao dogoditi i u njihovim zemljama.

S druge strane, u berlinskim su zbivanjima bile poražene i Sjedinjene Američke Države, čije je pasivno držanje pokazalo da je deklarirana podrška "porobljenim narodima Europe", koja se osobito rabila tijekom predsjedničke kampanje 1952., uglavnom bila puka retorika.

Sovjetska kontrolna komisija u Berlinu je 1954. raspuštena, a Istočna Njemačka je dobila formalni suverenitet. Sljedeće godine je formirana i istočnonjemačka armija, a u svibnju 1955. Istočna Njemačka je postala članica Varšavskog pakta te je 1972. primljena u Ujedinjene narode. Nakon pada Berlinskog zida, Demokratska Republika Njemačka prestala je postojati 3. listopada 1990. formalnim činom ujedinjenja sa Saveznom Republikom Njemačkoj. U suvremenoj historiografiji i medijima istočnonjemački ustanak dobio je nezasluzeno malo pozornosti u usporedbi sa sličnim događajima u Mađarskoj i Čehoslovačkoj. Datum održavanja berlinskih protesta iz lipnja 1953. godine u Zapadnoj je Njemačkoj godinama bio slavljen kao nacionalni praznik, da bi ga ujedinjenjem dviju zemalja zamijenio datum formalnog ujedinjenja. Berlinski trg na kojem su se održale demonstracije 1953. nakon ujedinjenja preimenovan je u Ulicu 17. lipnja. ■

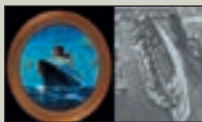
*Tekst u cijelosti pročitajte na:
www.hrvatski-vojniki.hr*

Priradio Norman MacKenzie: "Tajna društva", AGM, Zagreb, 2002.

Ovo djelo vam predstavljamo u trenutku kada u svijetu vlada veliko zanimanje za teme slične onima koje obrađuje ova knjiga, a izazvano je iznimnom popularnošću i kontroverzama oko knjige i filma "Da Vincijev kod". No ova knjiga kroz povijesni pregled različitih tajnih društava (od društava primitivnih naroda preko masona i templara do mafije i Ku-Klux-Klana) govori razborito, bez pojednostavljenja ili senzacionalističkih "otkrića", pozivajući se na provjerljive i pouzdane izvore. Priređivač precizno opisuje nastanak pojedinih društava, zatim istražuje proces njihova nastanka i funkcije (religijska, estetska, socijalna) koje takva društva imaju, ali ih time čini manje zanimljivim onima koji se zanimaju za tajna društva upravo stoga što pretpostavljaju da se u njima nalaze neke tajne, a kad shvate da je jedina tajna upravo ona kojom se skriva činjenica da nikakvih tajni nema, zanimanje za to područje drastično opada. MacKenzie nastoji biološko-psihološki razjasniti što je u osnovi nastajanja tajnih društava pa uvodno tvrdi da je "tajnost stanje osjećaja identiteta svake osobe". Iz te se prirodne ljudske karakteristike mogu razviti skupine kojima je u osnovi tajnost, a sociološki promatrano većina takvih društava pojavljuje se "u razdobljima nesređenih društvenih prilika ili tijekom ideoloških sukoba, u vremenima prevrata, raspada starog ili pojave novog načina života". Knjiga "Tajna društva" prikazuje onaj djelić svjetske povijesti u kojem su tajna društva bila značajna za vrijeme u kojem su se pojavila. Njihov tip tajnosti u velikoj je mjeri danas potpuno izmijenjen, ali, valjda po prirodi ljudskog bića ili okolnostima koje to traže ili pogoduju, neke vrste tajnog udruživanja bit će uvijek prisutne.

Mirela MENGES

3. lipnja 1935. Normandija osvojila Plavu vrpcu

U posljednjih 150 godina mnogi su preoceanski brodovi svojom veličinom i luksuzom obilježili morska putovanja preko Atlantika. Jedan od njih bio je i francuski super-teškaš Normandija. Taj velebrdski brod ušao je u povijest već na svom prvom putovanju iz Le Havrea u New York, kada je 3. lipnja 1935. osvojio Plavu zastavicu za rekordan prelazak Atlantika za samo četiri dana i tri sata. Usporedbe radi, Savannahu, prvom parobrodu koji je 1819. preplovio Atlantik, za to su trebala puna 22 dana. Normandija je predstavljala francuski nacionalni ponos. Interijeri su joj bili uređeni u tada popularnom art deco stilu. Sve svjetske novine pisale su o najboljoj francuskoj kuhinji na Normandiji, a zbog bezbrojnih žarulja nazivana je i "brodom svjetala". No, kao i mnogi preoceanski brodovi prije nje, Normandija nije rođena pod sretnom zvijezdom. Samo godinu dana poslije njezine pojave Englezi su izgradili jednako dojmljiv brod Queen Mary, koji joj je preoteo Plavu zastavicu. Normandija je odmah uzvratila i ponovno najbrže preplovila Atlantik, a kada su potom Englezi ponovno postavili rekord, kapetan Normandije brzojavnom je čestitkom poručio svom suparniku: "Do sljedećeg puta!" No, suparništvo je prekinuo II. svjetski rat kada je i počela Normandijina propast. Prve dvije godine rata provela je usidrena u njujorškoj luci, a poslije francuske kapitulacije američka ju je vojska pretvorila u bojni brod i prekrstila u Lafayette. Prije prve borbe na brodu je izbio požar zbog kojeg se prevrnuo na bok i nasukao u plićaku. Od svih pokušaja obnove konačno su odustali 1946. kada je brod transportiran u rezalište.

Leon RIZMAUL

FILMOTEKA

Mletački trgovac (DVD)

- britanska drama (138 min.)
- distributer: Continental film
- redatelj: Michael Radford
- gl. glumci: Al Pacino (Shylock), Jeremy Irons (Antonio), Joseph Fiennes (Bassanio), Portia (Lynn Collins)

U Veneciji u XVI. st. živi Židov Shylock, neomiljeni lihvar okružen kršćanima koji ga ismijavaju nastojeći mu zagorčati život. Njegova je profesija u očima vjerskih suparnika grešna, što ne sprječava brojnu klijentelu da od njega posuđuje. Među njima je i Antonio, ugledni kršćanin i građanin koji se nevoljko obraća Shylocku za pomoć. Novac mu treba za prijatelja Bassanua u kojega je zaljubljen, a ne zna da Bassanio tih 3000 dukata namjerava potrošiti na prosidbu prelijepa Portie. Lihvar mu pozajmljuje novac bez kamata uz nagodbu da, ukoliko mu ga ne vrati za tri mjeseca, polaže pravo na komad mesa s Antonijevog tijela... Brojni ljubitelji "Mletačkog trgovca" napokon su dočekali taj Shakespeareov klasik na velikom platnu, no to nije prvi pokušaj snimanja tog filma. Ranijih 70-ih velikim svjetskog filma Orson Welles već je snimio istoimeni film, i to s dvojicom hrvatskih snimatelja, Ivicom Rajkovićem i Tomislavom Pintrom, a osim u Veneciji, snimali su i u Primoštenu i Trogiru. No, film nikada nije prikazan, jer je uoči premijere misteriozno nestao iz rimskog hotela. Sačuvani su samo djelići koji svjedoče o istinskom remek-djelu genija pokretnih slika. Za razliku od Wellesa, Radford se slabo snašao s mletačkim društvancem iz XVI. st. Iako je uloga židovskog zelenaša u izvedbi izvrsnog glumca trebala biti siguran kandidat za Oscara (za nju je bio zainteresiran i Dustin Hoffman, no Radford je već imao ugovor s Pacinom), niti je Al Pacino briljirao, niti ga je redatelj vodio u pravom smjeru. Stoga, ako i zbog čega vrijedi gledati ovaj film, to je samo i jedino zbog vrhunske Shakespeareove priče koja i 400 godina poslije nastanka djeluje svježije i upotrebljivo za neku novu adaptaciju.

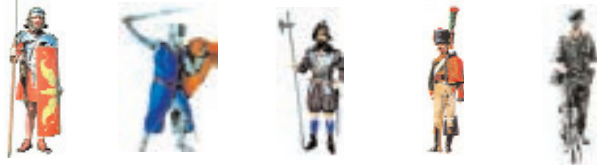
Leon RIZMAUL

DUHOVNOST

Duhovi - prvi i novi

Od prvih Duhova - pedeset dana nakon Isusova uskrsnuća - svijetom su, osim darova Duha Svetoga, prohujali brojni duhovi različita pečata. Ni Crkva, zajednica Isusovih učenika, nije bila pošteđena. A tako je i danas. U tzv. otvorenim društvima propuh modernosti davno je odnio "prašinu" (i pozlatu) tradicionalnoga. A u Crkvu se, kako je zatužio papa prije 40 godina, kroz nove pukotine uvukao "Sotonin dim". Nakon što je u XX. stoljeću svijet poharao "tsunami" racionalizma, na početku trećeg milenija sve je ponovno u znaku duhovnosti. U Crkvi se govori o "novim Duhovima", a javnost i medije preplavile su razne "duhovne tehnike" i "znanosti uma, tijela i svijesti". One su tako "dizajnirane" da upravo čovjeku "zapadnjačkog načina razmišljanja" donesu "fizičko, mentalno, socijalno i spiritualno zdravlje", te da mu pomognu u samorealizaciji. U vihoru i oluji "novog doba" teško je biti evandeosko svjetlo kršćanske duhovne tradicije. Katolički vojnici cijeloga svijeta i u Lourdesu su na 48. PMI-u pozvani: "Sačuvajte upaljene svjetiljke!". Hrvatski vojnik je duh te poruke čuo "svojim jezikom": "Ne dopustite da vas po svojim standardima 'preustroje' oni kojima Evanđelje smeta! Jer da niste već od stoljeća sedmog uporno, ustrajno i s velikim žrtvama čuvali upaljene svjetiljke vjere, domoljublja, nacionalnog ponosa i žudnje za slobodom, ona zvijezda koja je 'sijala u tunelu usred mraka' bila bi vas za sobom povukla u tamni bezdan! Jednako tako, da niste '90-ih godina XX. stoljeća imali 'upaljene svjetiljke' ne bi vam planuo 'bljesak' ni buknuła 'oluja' slobode!" Jedinствена poruka za stoljeće Duha!

Andelko KAČUNKO

Cezarova X. legija

Gaj Julije Cezar dičio se svojom X. legijom. Ostalo je zabilježeno kako je jednom, razočaran što mu se neće pridružiti u ratnim okršajima, njezine pripadnike oslovio kao *cives* (građani), umjesto *militēs* (vojnici). Dakako da su mu se, ne otpjevši takvu uvredu, odmah svi pridružili.

X. *Gemina* (deseta legija Bližanac) bila je sastavljena od dviju legija i prvi se put spominje u vrijeme Cezarove invazije na Galileju. Amblem joj je bio bik. Sudjelovala je u Cezarovom bojnom pohodu protiv Ariovista, boju protiv Nerviana, invaziji Britanije i u opsadi Gergovije. Nerijetko su upravo njezini pripadnici odlučivali o ishodu bitke.

Legija se tada nazivala X *Equestris* (Vitezovi), budući da su njezini legionari služili kao konjanici. U građanskom ratu protiv Pompeja legija je bila uz Cezara za kojeg se borila i kod Ilerde, Dyrrhachiuma i Pharsala, a potom mu se pridružila u bitkama u Africi i borila se kod Munde.

Nakon afričkih bitaka legija je rasformirana, a njezini veterani su dobili zemlju u Narbonni - gradu u današnjoj južnoj Francuskoj. Obnovio ju je Lepid, a nakon bitke kod Filipa s Markom Antonijem je otišla na istok gdje je sudjelovala u njegovim pohodima protiv Parta.

Nakon Antonijevog poraza kod Akcija, Oktavijan je veterane legije naselio u Patrasu (Grčka), no legija se uskoro pobunila pa ju je za kaznu rasformirao, a potom ponovno organizirao, unovačivši pritom i vojnike iz nekolicine drugih, također rasformiranih legija.

Oktavijan August, prvi rimski car i pranećak Cezarov, pod svojim je zapovjedništvom imao šezdesetak legija, ali je njihov broj sveo na samo 28. Otad je legija poznata kao X. *Gemina*, a upućena je bila u Petavonium u Hispaniji gdje je sudjelovala u pokoravanju Cantabrian. U Hispaniji je ostala sedamdesetak godina, a potom je prebačena u Carnuntum u Panoniji. Vrativši se nakratko u Hispaniju, neko je vrijeme provela u Germaniji, a posljednji se put spominje u V. stoljeću u okolici Vindobone, odnosno današnjeg Beča.

Jurica MILETIĆ

www.korean-war.com

Site www.korean-war.com bit će vrlo zanimljiv onima koje zanima vojna povijest i ratovanje. Riječ je o vrlo jednostavnom siteu, bez suvišnih frameova koji usporavaju *upload* stranice, bez fotogalerija i gifova koji su zapravo linkovi na druge siteove ili sponzore.

Cjelokupni sadržaj posvećen je Korejskom ratu, a tekstovi do u detalje prate svaku državu koja je sudjelovala u ratu. *Home page* je vrlo jednostavan i sastoji se od zastavica država i institucija koje su bile upletene u sukob. Naravno, svaka zastavica je istodobno i link prema tekstualnom dijelu posvećenom baš toj državi. Na vrhu stranice nalazi se i šest linkova prema drugim zanimljivim činjenicama vezanim uz Korejski rat, kao na primjer linkova *Air War in Korea - Korean War Aircraft*, koji su posvećeni zrakoplovnim akcijama. Zanimljivo, ispod tih linkova nalaze se dodatni linkovi s objašnjenjima i izvornim fotografijama. Naravno, slike su male rezolucije i veličine, no, sasvim dovoljne da bi se shvatila bit. Stranica je, dakle, jednostavna i grafički i koncepcijski, savršena za sadržaj koji nudi. Posjetitelj ima i što pročitati i što doznati o Korejskom ratu, pa site definitivno preporučujemo i ljubiteljima militarije.

Ivan BELINEC

KVIZ

pripremio D. VLAHOVIĆ

1. Od 879. do 892. ratni vođa Hrvatske bio je knez:

- A Mislav
- B Branimir
- C Borna

2. Knez Tomislav je mađarsku vojsku potisnuo preko:

- A Drave
- B Dunava
- C Tise

3. Posljednji juriš iz Sigeta 1566. predvodio je:

- A Nikola Šubić Zrinski
- B Petar Zrinski
- C Fran Krsto Frankopan

4. Poznati hrvatski vojskovođa iz vremena Marije Terezije bio je:

- A Toma Erdödy
- B Petar Berislavić
- C Franjo Trenk

5. Josip Jelačić rodnom je iz:

- A Zagreba
- B Zaprešića
- C Petrovaradina

NAGRADNA PITALICA

ČITAJ-IGRAJ-POBIJEDI

DOBITNICI GLAVNIH NAGRADA

Sedam dana
ljetovanja u Splitu
za dvije osobe
(Hotel Zagreb)

Marin PAUŠIĆ,
Ogulin

Sedam dana
ljetovanja u Puli
za dvije osobe
(Hotel Veli Jože)

Marta PITEŠA,
Split

Godišnja pretplata
na Hrvatski vojnik i
komplet DVD-a

Silvana JUROŠ,
Osijek

Poštovani čitatelji Hrvatskog vojnika!

Dan jubilarnog, petnaestog obilježavanja ustrojavanja oružanih snaga Republike Hrvatske za troje će naših čitatelja, nadamo se, biti dan kojeg će se rado sjećati i zbog jednog drugog razloga. Naime, uoči dvostruke zagrebačke proslave u Kranjčevićevoj i na Jarunu, načelnica MORH-ove Službe za odnose s javnošću i informiranje **Marijana Klanac** izvukla je kupone s imenima troje najsretnijih među čitateljima koji su bar jednom tijekom tri mjeseca i petnaest kola u našu redakciju poslali kupon s odgovorom na našu nagradnu pitalicu. Imena glavnih dobitnika smo, kao što vidite, objavili uz atraktivne nagrade koje im slijede. Zanimljivo je da su sva tri dobitnička kupona poslana u "neparnim" kolima. Kupon koji je Ogulincu Marinu Paušiću donio ljetovanje u Splitu objavljen je u sedmom kolu, drugonagrađena Splićanka Marta Piteša boravit će u Puli zahvaljujući kuponu prvog kola, a svoje DVD i pretplatu na Hrvatski vojnik Osječanka Silvana Juroš je "zaradila" točnim odgovorom na pitalicu devetog kola.

Naravno, kako smo i najavili, prije glavnog izvlačenja izvukli smo i dobitnike posljednjeg, **PETNAESTOG** tjednog kola. Nagrade su osvojili:

- 1.NAGRADA** - knjige *Vojna psihologija* - **Dražen BUKAL, Sračinec**
- 2.NAGRADA** - DVD *Zanimanje - Vojni pas* - **Nediljko PERKUŠIĆ, Ugljane**
- 3.NAGRADA** - uokvirena fotografija - **Branko KRANJČEC, Zagreb**

Nakon što smo našu prvu nagradnu pitalicu priveli kraju, možemo podvući crtu. Ugodno smo iznenađeni vašom reakcijom i odzivom, a posebno nas veseli što su kuponi stizali iz svih krajeva Hrvatske i da nas vrlo rado čitaju i pripadnice ljepšeg spola. Vjerojatno ćemo u budućnosti opet pokrenuti sličan projekt, jer smatramo da je to vrlo dobar način da se još više približimo svojim čitateljima.

Na samom kraju želimo zahvaliti svima koji su poslali makar jedan kupon i na taj način sudjelovali u igri, a svakako i čestitati onima koji su osvojili ukupno 45 tjednih i tri glavne nagrade.